

Koncernbeskattning och ränteavdrag

Förord

Fr.o.m. 2019 gäller ytterligare begränsningar för företag att dra av ränteutgifter. Detta är baserat på ett EU-direktiv. Medlemsländerna ska ha avdragsbegränsningar där storleken på avdraget begränsar sig till en kvotandel av det skattemässiga resultatet. Som tak anges 30 procent av skattemässigt EBITDA (Earnings Before Interest, Tax, Depreciation and Amortization). Underlaget motsvarar i princip det skattemässiga resultatet före avdrag för värdeminskning och ränta. Direktivet ger dock medlemsländerna utrymme att införa undantag och lättnader från EBITDA-regeln. I samband med att reglerna infördes i Sverige aviserade regeringen att de ska följas upp inom två år, bl.a. med hänsyn till Sveriges konkurrenskraft.

Det är då naturligt att ställa sig frågan hur den svenska implementeringen förhåller sig till införandet av direktivet i andra medlemsländer. Svenskt Näringsliv har därför givit KMPG i uppdrag att undersöka hur bestämmelserna har införts i tio andra EU/EES-länder.

För att kunna göra en jämförelse är det nödvändigt att förstå hur räntebegränsningsreglerna fungerar som en del av bolagsskattesystemet. Här är bl.a. hanteringen av underskott och resultatutjämnning inom företagsgrupper av betydelse. Undersökningen omfattar därför två delar;

- bolagsskattesystemet, särskilt konsolideringssystemet, i Sverige och jämförelseländerna, samt
- hur EU-direktivet avseende EBITDA-reglerna har implementerats i Sverige och jämförelseländerna.

Rapporten visar att reglerna har implementerats på olika sätt i de undersökta länderna. Jämförelseländerna har i varierande omfattning valt för företagen mer gynnsamma lösningar än Sverige. Det framstår inte som om Sverige har ett lika konkurrenskraftigt bolagsskattesystem som flera andra länder. Det finns därför ett behov av att ändra bolagsbeskattningen i Sverige på ett flertal punkter för öka konkurrenskraften. Detta behöver beaktas vid regeringens uppföljning.

Stockholm mars 2020

Johan Fall
Svenskt Näringsliv

Claes Norberg

Sammanfattning

2018 genomfördes en företagsskattereform. En viktig del av reformen var implementering av ett EU-direktiv och genom detta införande av en generell begränsning av ränteavdrag. Reglerna har nu varit tillämpliga i drygt ett år och medför att ett företags möjlighet till avdrag för negativt räntenetto begränsas. Avdragsbegränsningen bygger på resultatmättet EBITDA och innebär att avdraget för negativt räntenetto uppgår till högst 30 procent av EBITDA.

Redan 2009 infördes avdragsbegränsningsregler inom en intressegemenskap. Dessa regler ändrades 2013 och har nu ändrats ytterligare en gång och blivit ett komplement till den generella ränteavdragsbegränsningsregeln.

En viktig fråga är hur den svenska implementeringen av EU-direktivet förhåller sig till implementeringen i andra länder. Ytterst handlar det om att bedöma hur konkurrenskraftigt det svenska bolagsskattesystemet är i ett internationellt perspektiv. För att kunna göra en sådan bedömning måste skapas förståelse för hur ränteavdragsbegränsningsreglerna fungerar i respektive system för beskattning av företag. I rapporten undersöks två delar;

- bolagsskattesystemet, särskilt konsolideringssystemet, i Sverige och ett antal jämförelseländerna, samt
- hur EU-direktivet i den del det handlar om EBITDA-reglerna har implementerats i Sverige och jämförelseländerna.

Jämförelsen har begränsats till Sverige, nio EU-länder och Norge. Systemen i de olika länderna är i många delar relativt lika men skiljer sig också åt i flera avseenden. Det samma gäller hur direktivet implementerats i medlemsländerna.

EU-direktivet innehåller allmänna bestämmelser som ska specificeras i respektive medlemsland för att kunna anpassas till landets skattesystem. Genom direktivet fastställs en gemensam lägsta skyddsnivå för den inre marknaden inom aktuella områden. Detta innebär att ett medlemsland inte får ha regler som ger större rätt till ränteavdrag än vad som framgår av direktivet samtidigt som det inte finns något hinder mot att ett enskilt medlemsland inför hårdare regler för att höja skyddsnivån.

Modell för avdragsbegränsningsregler

Samtliga jämförelseländer har infört avdragsbegränsningsregler som baserar sig på EBITDA och förutom två länder har länderna valt den maximala nivån för avdragsrätt, nämligen 30 procent. Norge och Finland har valt ett lägre procenttal, 25 procent.

Kompletterande avdragsbegränsningsregler

Tre länder har infört kompletterande begränsningsregler; Sverige, Nederländerna och Norge. Eftersom reglerna synes vara parallellt tillämpliga med de generella avdragsbegränsningsreglerna har dessa tre länder mer restriktiva regler än övriga jämförelseländer. Således finns en brist på konkurrensneutralitet som innebär att kreditkostnaden kan bli högre för dessa länder än i övriga jämförelseländer.

Rullningsregler

Samtliga länder har valt att införa rullningsregler, dvs i den mån ett negativt räntenetto inte kan dras av ett visst år kan det dras av ett senare år om det då finns ett avdragsunderlag. I samtliga länder som infört sådana regler, utom Sverige, kan företaget rulla ej avdraget negativt räntenetto framåt på obegränsad tid. Sverige har valt att införa en tidsgräns på sex år. Sverige synes ha valt en restriktivare implementering avseende möjligheten till rullning jämfört med ett flertal av jämförelseländerna.

Frivilliga lätttnadsregler

Inom ramen för direktivet finns möjlighet att på frivillig basis vid implementeringen av direktivet införa olika lätttnadsregler. Sådana lätttnader innebär både att ränteavdragsbegränsningen minskar för ett enskilt företag eller en företagsgrupp och att den administrativa bördan minskar. Direktivet ger möjligheter till lätttnad på ett flertal områden.

Förenklingsregeln ger länderna möjlighet att införa ett fribelopp för avdrag för negativt räntenetto upp till maximalt är 3 000 000 EUR. Här utmärker sig Sverige genom att man valt den lägsta nivån bland jämförelseländerna, motsvarande ca 450 000 EUR. Flera länder har valt den maximala nivån eller ett belopp nära denna nivå.

Det finns ett särskilt undantag för lån hänförligt till *infrastrukturprojekt*. Sex av jämförelseländerna har valt att införa denna lätttnadsregel. I Sverige finns inget sådant undantag utan även lån hänförliga till sådana projekt omfattas av avdragsbegränsningen för ränteutgifter.

En annan lätttnadsregel innebär att ett *företag som inte tillhör en koncern* alltid medges avdrag för hela det negativa räntenettet. Skälet är att i dessa fall är möjligheten till skatteundandragande obefintlig. Trots detta har Sverige inte infört denna lätttnadsregel.

Det finns en möjlighet att undanta *äldre lån* från tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna. Sverige har i likhet med flertalet av jämförelseländerna valt att inte införa ett sådant undantag.

Enligt direktivet finns möjlighet att införa en *gruppregel* som i praktiken innebär ett tak för avdragsbegränsningen, dvs. även om ränteutgifterna i ett enskilt företag överstiger 30 procent av EBITDA kan fullt avdrag medges. Tillämpningen bygger på att skuldsättning i det enskilda företaget jämförs med skuldsättningen i koncernen. Flera länder har infört undantaget men inte heller detta undantag har Sverige infört.

Ränta

När det gäller *definitionen av ränta* har detta hanterats på olika sätt i jämförelseländerna. Sverige och två av jämförelseländerna har infört en särskild räntedefinition för EBITDA-beräkningen. Övriga länder har inte infört någon särskild reglering med anledning av EU-direktivet. Oliktypad implementering kan medföra att tillämpningen kommer att skilja sig länderna mellan. Skillnader i nationella lösningar leder till ökad komplexitet och bidrar till ökade kostnader för efterlevnad, vilket blir särskilt tydligt i en internationell koncern som är verksam i flera medlemsländer.

Finansiell leasing

Samtliga länder utom Sverige och Finland har regler för den löpande beskattningen om *finansiell leasing*. Tre jämförelseländer har valt att inte införa regler om finansiell leasing vid tillämpningen av EBITDA-reglerna. I denna del kan sägas att den svenska implementeringen ligger väl i linje med flertalet länder i undersökningen.

Underskott

Samtliga länder har en form av carry forwardregler som innebär att ett *tidigare års underskott* får dras av ett senare år. En annan likhet mellan länderna är att det finns begränsningar i avdragsrätten för underskott vid ägarförändringar. Flera länder har emellertid infört en ventil som innebär att om det är ekonomiskt motiverat begränsas inte den framtida möjligheten att göra avdrag för tidigare års underskott. Även om sådan möjlighet inte finns i Sverige får de svenska reglerna anses konkurrenskraftiga i denna del.

I Sverige ingår inom vissa ramar tidigare års underskott i underlaget för beräkning av EBITDA-underlaget. I flertalet av jämförelseländerna beräknas EBITDA-underlaget på årets resultat utan hänsyn tagen till tidigare års underskott. Effekten är att i dessa länder kan EBITDA ett visst år bli högre än för företag i Sverige.

Koncernberäkning - resultat och EBITDA

Samtliga länder har ett konsolideringssystem men det kan urskiljas två separata system. I det nordiska systemet, som tillämpas i Sverige, Norge och Finland, beräknas inkomsten i varje enskilt företag och genom koncernbidrag kan inkomst på frivillig basis föras över till andra företag i koncernen. För att koncernbidraget ska få skattemässig effekt måste det ske en motsvarande förmögenhetsöverföring. Övriga länder har ett konsolideringssystem där inkomsten beräknas gemensamt för gruppen. Det mest långtgående systemet kan närmast ses som ett koncernbeskattningssystem.

Skillnaden i konsolideringsmodell visar sig även vid beräkning av EBITDA-underlaget. De företag som tillämpar det nordiska koncernbidragssystemet beräknar EBITDA-underlaget för varje företag i koncernen. Samtidigt finns möjlighet att utjämna underlaget inom ramen för koncernbidragssystemet. Detta kräver att värdeöverföringar sker mellan företag vilket kan leda till betydande svårigheter vid tillämpningen av räntebegränsningsreglerna. En annan svaghet med denna modell är att det saknas möjlighet att flytta EBITDA-underlag mellan koncernföretag.

I flera länder har EBITDA-beräkningen samordnats med konsolideringsreglerna. Det innebär att EBITDA kan beräknas på koncernnivå. Härigenom förenklas systemet och möjligheten till utjämning mellan företagen ökar.

Slutsatser

Två viktiga frågor är dels hur det svenska konsolideringssystemet fungerar, dels hur den svenska implementeringen förhåller sig till införandet av EU-direktivet i andra EU-länder. Ytterst handlar det om att bedöma hur konkurrenskraftigt det svenska företagsskattesystemet är i ett internationellt perspektiv.

Koncernbidragssystemet är relativt konkurrenskraftigt. Kravet på förmögenhetsöverföring gör dock systemet komplicerat, i synnerhet när ränteavdragsbegränsningsreglerna har integrerats i systemet.

När det gäller EBITDA-reglerna är det positivt att Sverige valt EBITDA-modellen med maximal avdragsmöjlighet. Däremot kan konstateras att i de fall det varit möjligt att införa lättnader eller undantag har Sverige undantagslöst valt att inte införa sådana regler. Detsamma gäller nivån på förenklingsregeln. Det innebär att Sveriges ränteavdragsbegränsningsregler är mer restriktiva än i andra länder. Detta gör att konkurrenskraften för det svenska företagsskattesystemet har försämrats genom implementeringen av EU-direktivet. Till detta ska läggas det faktum att Sverige har dubbla system för ränteavdragsbegränsning vilket försämrar konkurrenskraften ytterligare.

Förkortningar

ABL	Aktiebolagslagen (2005:551)
ATAD	Direktivet (EU) 2016/1164 av den 12 juli 2016 om fastställande av regler mot skatteflyktsmetoder som direkt inverkar på den inre marknads funktion
BEPS	Base Erosion and Profit Shifting
CIT	Corporate Income Tax
EBITDA	Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization
HFD	Högsta förvaltningsdomstolen
IFRS	International Financial Reporting Standards
IL	Inkomstskattelagen (1999:1229)
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
PE	Permanent Establishment (fast driftställe)
Prop.	Proposition
RÅ	Regeringsrättens årsbok
SOU	Statens offentliga utredningar

Innehåll

Förord	1
Sammanfattning	2
Förkortningar	6
1 Inledning	9
1.1 Bakgrund	9
1.2 Uppdrag, syfte och metod	9
1.3 Disposition	10
2 Konsolideringssystem	11
2.1 Inledning	11
2.2 Ägarkravet	13
2.3 Nationalitetsbegränsningar vid konsolidering	14
2.4 Tidskravet	16
2.5 Krav på värdeöverföring	16
2.6 Sammanfattning	17
3 Utdelning och kapitalvinstbeskattning inom koncerner	19
3.1 Inledning	19
3.2 Sverige	19
3.3 Jämförelseländerna	20
3.4 Kapitalförluster på fordringsrätter inom koncerner	20
3.5 Sammanfattning	20
4 Avskrivningsreglerna	21
4.1 Avskrivning av tillgångar i Sverige	21
4.2 Jämförelseländerna	22
4.3 Sammanfattning	23
5 Finansiell leasing	25
5.1 Sverige	25
5.2 Jämförelseländerna	25
5.3 Sammanfattning	25
6 Tidigare års underskott	26
6.1 Sverige	26
6.2 Jämförelseländerna	26
6.3 Sammanfattning	27
7 Allmänt om ränteavdragsbegränsningsreglerna	28
7.1 Inledning	28

8	Implementering av ränteavdragsbegränsningsreglerna i ATAD	30
8.1	Inledning	30
8.2	Bolagsskattesatser	30
8.3	Artikel 1	31
8.4	Artikel 2	31
8.5	Artikel 3	35
8.6	Artikel 4.1 (EBITDA-nivå)	36
8.7	Artikel 4.2 (beräkningsenheten och integrationen med konsolideringssystemet)	37
8.8	Artikel 4.3	40
8.9	Artikel 4.4	42
8.10	Artikel 4.5	43
8.11	Artikel 4.6	43
8.12	Artikel 4.7	44
9	Analys	46
9.1	Inledning	46
9.2	Direktivets tillämpningsområde	46
9.3	Modell för avdragsbegränsningen	46
9.4	Kompletterande avdragsbegränsningsregler	47
9.3	Rullningsregler	47
9.4	Lättnadsregler	47
9.5	Underlag	48
9.6	Koncernberäkning - resultat och EBITDA-underlag	50
9.7	Slutsatser	51
	Källförteckning	52

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Beskattningen av juridiska personer i Sverige bygger på att varje subjekt i koncernen beskattas separat. Av bl.a. neutralitetsskäl finns särskilda regler för att undvika både överbeskattning av och kedjebeskattnings inom koncerner. Koncernbidragsreglerna och reglerna om skattefri utdelning är exempel på detta. Skattefrihet för utdelning har ”alltid” funnits medan koncernbidragsreglerna infördes på 1960-talet. Båda regelsystemen innehåller delar som är komplicerade och svårtillämpade. Det finns också delar som gör att den praktiska hanteringen kan bli svår. Exempelvis kan kravet på förmögenhetsöverföring inom ramen för koncernbidragsreglerna vara svårtillämpat. Ett annat område som ofta upplevs svårtillämpat är reglerna om underskott och effekterna av en ägarförändring.

2018 genomfördes en skattereform för företagssektorn då det bl.a. infördes en generell begränsning av ränteavdrag baserat på ett EU-direktiv¹ (ATAD). Reglerna innebär att ett företags möjlighet till avdrag för negativt räntenetto kan begränsas och bygger på resultatmättet EBITDA (Earnings Before Interest and Tax, Depreciation and Amortization). Systematiskt medges avdrag med maximalt 30 procent av ett avdragsunderlag. Detta underlag motsvarar i princip det skattemässiga resultatet före avdrag för värdeminskingsavdrag respektive intäcks- och kostnadsräntor.

Detta innebär också att både koncernbidrag och underskottsavdrag påverkar avdragsunderlaget. Koncernbidragets storlek påverkas bl.a. av de värdeminskingsavdrag som görs vilka i sin tur påverkar avdragsunderlaget. Denna ömsesidiga påverkan på olika underlag gör att företagsskattesystemet i många delar blivit avsevärt mer komplicerat från 2018.

1.2 Uppdrag, syfte och metod

En viktig fråga är hur den svenska implementeringen förhåller sig till införandet av EU-direktivet i andra EU-länder. Ytterst handlar det om att bedöma hur konkurrenskraftigt det svenska bolagsskattesystemet är i ett internationellt perspektiv.

För att kunna göra en sådan bedömning är det nödvändigt att förstå hur ränteavdragsbegränsningsreglerna fungerar som en del av bolagsskattesystemet. Här är bl.a. hanteringen av underskott och resultatutjämning inom företagsgrupper av betydelse.

Undersökningen omfattar därför två delar;

- bolagsskattesystemet, särskilt konsolideringssystemet, i Sverige och jämförelseländerna, samt
- hur EU-direktivet i den del det handlar om EBITDA-reglerna har implementerats i Sverige och jämförelseländerna.

¹ Rådets direktiv (EU) 2016/1164 av den 12 juli 2016 om fastställande av regler mot skatteflyktsmetoder som direkt inverkar på den inre marknads funktion.

När det gäller urvalet av länder har det av praktiska skäl inte varit möjligt att göra en fullständig genomgång av alla medlemsländer i EU. En begränsning har därför gjorts. Förutom de nordiska grannländerna Danmark, Norge² och Finland har vi valt ut dels de större medlemsländerna Frankrike, Italien, Spanien, Storbritannien och Tyskland, dels de två mindre medlemsländerna Belgien och Nederländerna.

Urvalet av frågor, både var avser konsolideringssystemen och ränteavdragsreglerna, är gjorda utifrån ett svenskt perspektiv.

I rapporten baseras redogörelsen av ländernas lagstiftning på svaren från uppgiftslämnare i respektive land. Vidare är det nu gällande lagstiftning som redogörs för. Tyskland har sedan tidigare haft ränteavdragsbegränsningsregler som på många sätt liknar dem som anges i direktivet. Det pågår en diskussion om reglerna och det är därför i nuläget oklart om det kommer att ske en ändring av den tyska lagstiftningen med anledning av EU-direktivet. Vidare pågår diskussioner i både Nederländerna och Belgien angående förändringar av respektive lands konsolideringsregler.

Att göra jämförelser med andra länder innebär flera olika svårigheter, framför allt när det ska göras jämförelser på begränsade områden. Det finns dock stor möjlighet att göra en konkret jämförelse när det är frågor av mer teknisk art som ska belysas.

EBITDA-reglerna bygger på ett EU-direktiv vilket gör det möjligt att jämföra hur enskilda artiklar har implementerats. Även konsolideringssystem i olika länder är möjliga att jämföra på ett adekvat sätt.

1.3 Disposition

Efter detta inledande avsnitt har vi valt att dela upp redogörelsen i två huvuddelar. I avsnitt 2 till 6 behandlar vi först konsolideringssystemen och frågor relaterade till den löpande beskattningen för att därefter belysa närliggande frågor, exempelvis kapitalvinstbeskattning vid avyttring av dotterföretag samt underskottsavdrag i samband med ägarförändringar. I genomgången redogörs först för de svenska reglerna och därefter för jämförelseländernas regler.

Därefter undersöker vi i avsnitt 7 och 8 hur ett antal utvalda artiklar avseende ränteavdragsbegränsning i EU-direktivet har implementerats i de utvalda länderna. Redogörelsen inleds med en kort presentation av relevant artikel i EU-direktivet och därefter redovisas först den svenska och därefter jämförelseländernas implementering.

Rapporten avslutas i avsnitt 9 med en analys av resultaten i undersökningen.

² Norge är inte med i EU och inte skyldigt att tillämpa direktivet men är intressant att ta med i undersökningen eftersom det är ett nordiskt grannland som är medlem i EES.

2 Konsolideringssystem

2.1 Inledning

Det svenska skattesystemet vilar på olika generella principer, exempelvis att varje skattskyldig utifrån sin bärkraft ska ansvara för sin skatt. Samtidigt är neutralitetsprincipen viktig. I detta sammanhang innebär principen att det ska vara neutralt mellan att bedriva flera verksamheter i ett företag och bedriva dem i flera företag. Ett sätt att uppnå sådan neutralitet i Sverige är genom koncernbidragsreglerna. I det här avsnittet börjar vi med att redogöra för bakgrunden till de svenska koncernbidragsreglerna och kraven som ställs upp för att reglerna ska vara tillämpliga. Vissa av kraven är principiellt viktigare än andra och har stor betydelse för koncernbidragets effektivitet för företagen. Det är därför intressant att jämföra dessa krav med vad som gäller i jämförelseländerna.

Vi inleder jämförelsen med att redogöra för vilket slags konsolideringssystem som används i de undersökta länderna och därefter vilka krav som ställs för att konsolideringssystemet ska kunna tillämpas eller om det finns begränsningar i möjligheten att konsolidera. Det är särskilt fyra krav eller begränsningar som är av intresse.

- Ägarkravet
- Nationalitetsbegränsningar vid konsolidering
- Tidskravet
- Krav på värdeöverföring

Kraven och begränsningarna förklaras i den fortsatta framställningen.

2.1.1 De svenska koncernbidragsreglerna

Målsättningen med koncernbidragsreglerna är att skattebelastningen för en koncern inte ska bli större än om verksamheten hade bedrivits av ett enda företag. Då reglerna infördes i svensk rätt 1965 uttrycktes det att reglerna om koncernbidrag skulle innebära en rätt att utjämna överskott och underskott mellan vissa företag som på grund av ägarförhållandena kunde betraktas som om de vore en enda skattskyldig. Koncernbidragsreglerna kan sägas utgöra ett undantag från synsättet att vinst ska beskattas hos det företag där den uppkommit och att underskott ska utnyttjas av den som har haft underskottet. Rätten ska gälla under den tid som givande och mottagande företag utgjort en ekonomisk enhet. De svenska koncernbidragsreglerna har ingen gräns när det gäller möjligheten att överföra ett resultat från ett subjekt till ett annat. Således är det möjligt att skapa underskott i givande företag.³

2.1.2 Jämförelseländerna

Konsolideringssystemen skiljer sig åt i de olika länderna och i tabellen beskrivs hur respektive lands system är utformat.

³ Prop. 1965:126, s 7.

Jämförelseländernas olika typer av konsolideringssystem	
Sverige	Varje enskilt subjekt beskattas separat och koncernutjämning sker genom att koncernbidrag överförs mellan företagen i koncernen. Någon skattemässig beloppsbegränsning föreligger inte för koncernbidraget vilket innebär att underskott kan uppkomma hos givaren.
Belgien	Konsolideringsreglerna ska tillämpas efter att företagen i en konsolideringsgrupp ingått ett "koncernutjämningsavtal" som innehåller ett antal villkor avseende exempelvis deklara-tions-skyldighet för mottagaren. Inom ramen för systemet beskattas varje företag för sig samtidigt som underskott kan flyttas mellan företagen i konsolideringsgruppen.
Danmark	Utgångspunkten är att varje företags resultat beräknas separat men att de danska konsolideringsreglerna ger företagen i konsolideringsgruppen möjlighet att överföra förluster. Reglerna är delvis tvingande, då de blir obligatoriska att använda för de företag som ingår i konsolideringsgruppen.
Finland	Konsolideringsreglerna har stora likheter med de svenska koncernbidragsreglerna. Varje enskilt subjekt beskattas separat och koncernutjämning sker genom att koncernbidrag överförs mellan företagen i koncernen. Maximalt koncernbidrag som kan lämnas är den skattemässiga vinsten.
Frankrike	Det franska konsolideringssystemet gör det möjligt för ett moderföretag att beräkna och beskattas för hela koncernens vinster och förluster. Detta innebär också att utdelningar och andra värdeöverföringar inom koncernen inte beaktas.
Italien	Alla företag i koncernen utgör som utgångspunkt separata skattesubjekt och varje företag beskattas separat. Konsolideringssystemet innebär framför allt att förluster får överföras till andra företag. Detta synes ske hos moderföretaget och förlusten kan överföras även om det inte är fråga om helägda dotterföretag. Detta innebär också att värdeöverföringar inom konsolideringsenheten inte ska beaktas.
Nederländerna	Konsolideringssystemet innebär att hela koncernen beskattas som en enhet för ett gemensamt resultat. Företag i samma koncern har följaktligen möjlighet till omfattande koncernutjämning vilket också innebär att koncerninterna transaktioner som utgångspunkt inte medför några beskattningseffekter.
Norge	Konsolideringsreglerna har stora likheter med de svenska koncernbidragsreglerna. Inom konsolideringsgruppen kan koncernbidrag lämnas som ska dras av hos givaren och tas upp till beskattning hos mottagaren.
Spanien	En koncern kan efter ansökan och särskilt beslut bli beskattat som en konsolideringsgrupp. Detta innebär att de företag som uppfyller kraven för att ingå i konsolideringsgruppen kommer att inkluderas och beskattas som en enhet. Samtidigt medför inte koncerninterna transaktioner några beskattningseffekter.
Storbritannien	Varje skattesubjekt beskattas för sig men inom ramen för konsolideringssystemet får förluster överföras till andra företag.
Tyskland	Konsolideringssystemet är tillämpligt på företag som omfattas av en s.k. koncernöverens-kommelse (avtal). Inom ramen för konsolideringssystemet beräknas ett sammanlagt resultat för de i konsolideringsgruppen ingående företagen som beskattas hos moderföretaget. Ett dotterföretag behöver således överföra hela sin vinst till moderföretaget. I gengäld är moderföretaget ålagt att utjämna eventuella förluster i dotterföretaget.

Samtliga länder som ingår i undersökningen har ett konsolideringssystem för kon-cerner. Det kan urskiljas två skilda slag av system, dels ett med krav på värdeöver-föring mellan företagen, dels ett som innebär att det inom konsolideringsgruppen är möjligt att jämna ut vinster och förluster vid skatteberäkningen.

Finlands system är uppbyggt på motsvarande sätt som de svenska koncernbidrags-reglerna. Varje företag i konsolideringsgruppen beskattas separat och det finns inget krav på att det sker en inkomstutjämning inom konsolideringsgruppen. Vidare finns ett krav för inkomstutjämning att det sker en förmögenhetsöverföring mellan före-tagen motsvarande den inkomst som ska flyttas till ett annat företag i gruppen. En skillnad mellan det finska och svenska systemet är att enligt det finska systemet är maximalt koncernbidrag som kan lämnas den skattepliktiga vinsten. Även Norges system är uppbyggt på motsvarande sätt som det svenska systemet.

Det kan tilläggas att det andra systemet skiljer sig mot det som karaktäriserar det svenska och de två grannländernas system genom att det inte finns något krav på för-mögenhetsöverföring. Dessa konsolideringssystem är närmast ett sätt att beräkna den

sammanlagda inkomsten inom konsolideringsgruppen. En annan viktig skillnad när en konsolideringsgrupp valt att tillämpa ett konsolideringssystem är att det finns ett krav på att företagen i gruppen tillämpar detta. En ytterligare skillnad är själva systematiken som innebär att vinstgivande företag får tillgodoräkna sig andra företags förluster vid beräkning av resultatet. Inom ramen för dessa konsolideringssystem finns vissa skillnader.

De mest långtgående systemen kan närmast jämföras med en koncernredovisning där resultatet från de olika enheterna beräknas som en helhet. Nederländerna har ett sådant mycket långtgående konsolideringssystem där enheten beskattas för ett gemensamt resultat. Även Spanien och Tyskland har system där vinster och förluster från de i enheten ingående företagen beskattas gemensamt, i Tyskland hos moderföretaget.

De andra ländernas system är mindre långtgående. Vinstgivande företag får nyttja andra företags underskott. Dock finns kravet även i dessa fall att har en konsolideringsgrupp valt att tillämpa konsolideringssystemet omfattas företagen i gruppen av systemet.

2.2 Ägarkravet

2.2.1 Sverige

Avgörande för att koncernbidrag ska få lämnas och därmed ge möjlighet till inkomstutjämning mellan företag är att bidraget lämnas mellan helägda företag. Med ”helägd” åsyftas en koncern där aktierna i samtliga företag ägs, direkt eller genom förmedling av koncernens företag, till mer än 90 procent av moderföretaget.⁴ Ägarkravet motiverades när reglerna ursprungligen infördes bl.a. utifrån de aktiebolagsrättsliga reglerna om fusion och att företagen genom fusion kan sammanföras till ett enda företag. Därför ansågs företagen i viss utsträckning kunna ses som en enda skattskyldig.⁵

Då ägarkravet är uppfyllt anses det föreligga kontroll över ett företag. Enligt de svenska koncernbidragsreglerna är det själva möjligheten till kontroll som är avgörande. Det uppställs således inga villkor om att denna kontroll faktiskt ska utövas. Att gränsen lades så högt för att koncernbidrag ska få lämnas synes ha samband med bl.a. förut-sättningarna för tvångsinlösen av aktier enligt aktiebolagslagen.⁶

⁴ 35 kap. 2 § IL. Se prop. 1965:126 s. 51 och SOU 1964:29 s. 79 f.

⁵ SOU 1964:29 s. 90. Noterbart är att idag har fusionsreglerna ändrats och även kraven, se exempelvis 23 kap. 17 § ABL om majoritetskrav vid beslut om fusionsplan.

⁶ Som nämnts ovan gjordes dessutom vid införandet av koncernbidragsreglerna en hänvisning till att om moderbolaget ägde aktier överstigande 90 procent av aktiekapitalet i dotterbolaget kunde bolagen fusioneras till ett enda bolag, och därmed i viss utsträckning ses som en enda skattskyldig, se bl.a. Romby (2015) s. 377 ff.

2.2.2 Jämförelseländerna

På motsvarande sätt som i Sverige kan det finnas krav på kvalificerat ägande för att det ska vara möjligt att ingå i en konsolideringsgrupp. I tabellen redovisas dessa ägarkrav för jämförelseländerna.

Vilka ägarkrav finns i respektive jämförelseland?	
Sverige	Ägarkrav på mer än 90 procent av andelarna genom direkt eller indirekt ägande.
Belgien	Ägarkrav på mer än 90 procent av andelarna genom direkt ägande.
Danmark	Huvudregeln är ett ägarkrav på mer än 50 procent av andelarna och/eller röstetalet genom direkt eller indirekt ägande. I vissa fall kan ett kontrollerande inflytande även föreligga då ägandet understiger 50 procent.
Finland	Ägarkrav på mer än 90 procent av andelarna.
Frankrike	Ägarkrav på mer än 95 procent av såväl andelarna som röstetalet.
Italien	Ägarkrav på mer än 50 procent av såväl andelarna som röstetalet genom direkt eller indirekt ägande.
Nederländerna	Ägarkrav på 95 procent av andelarna och röstetalet genom direkt eller indirekt ägande.
Norge	Ägarkrav på 90 procent av andelarna och röstetalet genom direkt eller indirekt ägande.
Spanien	Ägarkrav på mer än 75 procent av andelarna (70 procent räcker för noterade företag) och mer än 50 procent av röstetalet i dessa företag.
Storbritannien	Utgångspunkten är ett ägarkrav på mer än 50 procent.
Tyskland	Ägarkrav på mer än 50 procent av såväl andelarna som röstetalet genom direkt ägande.

Samtliga länder har ett krav på kvalificerat ägande för att konsolideringsreglerna ska få tillämpas. I vissa länder är det krav på både andel av kapital och av rösterna, så är fallet i exempelvis Frankrike och Spanien.

Frankrike och Nederländerna har ett ägarkrav på 95 procent och, förutom Sverige, har Belgien, Norge och Finland ett krav på 90 procent. Kravet är något lägre i Spanien, ett ägande på 75 procent är tillräckligt.

I fyra länder; Danmark, Italien, Storbritannien och Tyskland är det som huvudregel tillräckligt med ett majoritetsägande, d.v.s. mer än 50 procent.

Intressant är att i Italien beskattas hela resultatet hos moderföretaget även om det inte är fråga om helägda dotterföretag. Motsvarande gäller Tyskland men moderföretaget ska samtidigt kompensera dotterföretaget för den förlust som det förstnämnda företaget nyttjat.

2.3 Nationalitetsbegränsningar vid konsolidering

2.3.1 Sverige

När koncernbidragsreglerna infördes var de avsedda endast för svenska skattesubjekt vilket antagligen grundade sig i synsättet att en annan ordning skulle medföra risk för att mottagna koncernbidrag kunde undgå svensk beskattning.⁷ Följaktligen krävdes att moderföretaget var svenskt samt att både givande och mottagande företag var svenska skattesubjekt. Sedan reglerna infördes har tillämpningsområdet utvidgats till att även omfatta företag som hör hemma i en stat inom EES-området och som motsvarar ett svenskt företag om mottagaren av koncernbidraget är skattskyldig i Sverige för den näringsverksamhet som koncernbidraget hänförs till. Detta innebär att

⁷ Se Wiman (2002) s. 81 ff.

koncernbidrag kan ges till ett utländskt företag om detta bedriver verksamhet från fast driftställe i Sverige.⁸

Nationalitetskravet har diskuterats och diskuteras alltjämt utifrån förenligheten med EU-rätten. Diskussionen intensifierades efter EU-domstolens domar den 13 december 2005 i Marks & Spencer-målet (C-446/03) och den 18 juli i 2007 i AA Oy-målet (C-231/05). Detta ledde till att koncernbidragsreglerna kompletterades med de särskilda reglerna om koncernavdrag.⁹ När man jämför Sveriges konsolideringsregler med systemen i andra länder bör både koncernbidrags- och koncernavdragsreglerna beaktas.

2.3.2 Jämförelseländerna

Det EU-rättsliga perspektivet är aktuellt även för jämförelseländerna och därför är det intressant att se om konsolideringsreglerna endast gäller inhemska företag eller om även utländska företag omfattas av systemet.¹⁰ Detta redovisas i denna tabell.

Finns det nationalitetsbegränsningar i jämförelseländerna?	
Sverige	Ja - krav på att såväl givande som mottagande företag är svenska företag alternativt om ett utländskt företag inom EES som har fast driftställe i Sverige som beskattas i landet.
Belgien	Ja - krav på att företagen i koncernen är inhemska alternativt om ett utländskt företag inom EES har fast driftställe (PE) i Belgien som också beskattas i landet.
Danmark	Nej - koncernutjämning tillåts även om ägarföretaget är utländskt med säte inom EES.
Finland	Ja - krav på att såväl moder- som dotterföretaget ska vara hemmahörande i Finland.
Frankrike	Ja - krav på att moderföretaget är skattskyldigt i Frankrike.
Italien	Ja - som huvudregel finns krav på att företagen i koncernen är inhemska. Om det är ett utländskt företag inom EES krävs att det finns ett fast driftställe i Italien som också är skattskyldigt där. Italien tillåter dock i vissa fall även förlustutjämning från utländska dotterföretag om det finns informationsutbytesklausul.
Nederländerna	Ja - krav på att såväl givande som mottagande företag är inhemska alternativt om ett utländskt företag har fast driftställe i Nederländerna.
Norge	Ja - som utgångspunkt omfattas endast norska företag men vissa undantag finns, exempelvis kan två systerföretag med ett utländskt dotterföretag inkomstutjämna.
Spanien	Nej
Storbritannien	Nej
Tyskland	Ja - det finns som huvudregel ett nationalitetskrav. Dotterföretaget behöver generellt vara underkastad beskattning i ett EES-land samt ha sin effektiva ledning i Tyskland. För ett utländskt företag inom EES krävs som regel fast driftställe (PE) i Tyskland som också är skattskyldigt i landet.

På motsvarande sätt som Sverige ställer vissa av jämförelseländerna krav på att företagen som ingår i konsolideringsgruppen är inhemska eller om det är ett utländskt företag att det finns ett fast driftställe i landet som också beskattas i landet. Undantag gäller för Norge där reglerna omfattar endast norska företag.

Flera länder tillåter utjämning även om ägaren är utländsk (med säten inom exempelvis EES-området). Om exempelvis två systerföretag är hemmahörande i Nederländerna medan moderföretaget är tyskt är konsolidering mellan systerföretagen möjlig.

⁸ 35 kap. 2a § IL.

⁹ 35 a kap. IL.

¹⁰ Vi har inte analyserat om och i vilken omfattning de olika systemen är helt förenliga med EU-rätten.

Italien synes i vissa fall tillåta förlustutjämning från utländska dotterföretag om det finns en informationsutbytesklausul. Spanien och Storbritannien står ut bland jämförelseländerna eftersom de saknar nationalitetskrav.

2.4 Tidskravet

2.4.1 Sverige

En förutsättning som måste vara uppfylld för att avdragsrätt för koncernbidrag ska föreligga är att dotterföretaget har varit helägt under givarens och mottagarens hela beskattningsår.¹¹ Härigenom förhindras att ett företag som genererat vinster under beskattningsåret kvittar dessa genom att förvärva andelar i ett företag som har förluster och därefter resultatutjämnar sig emellan.¹²

2.4.2 Jämförelseländerna

Tidsmässigt krav i jämförelseländerna?	
Sverige	Ja, dotterföretaget ska ha varit helägt under givarens och mottagarens hela beskattningsår.
Belgien	Ja, dotterföretaget ska ha varit helägt under givarens och mottagarens hela beskattningsår, oavbrutet i en period om fem hela beskattningsår.
Danmark	Ej angett.
Finland	Ja, koncernförhållandet ska ha bestått under ett helt beskattningsår och koncernföretagen ska ha samma brytpunkt för räkenskapsåret.
Frankrike	Ja
Italien	Ja
Nederländerna	Ej angett.
Norge	Ja
Spanien	Ej angett.
Storbritannien	Ej angett.
Tyskland	Ja, ska ägas vid beskattningsårets ingång.

De länder som svarat ställer upp särskilda tidskrav. Exempelvis har Frankrike ett krav på samma räkenskapsår för företagen som ingår i gruppen. I Italien finns ett krav på att förluster och vinster ska ha uppstått samma period. Tyskland har som krav att dotterföretaget ska ägas vid räkenskapsårets ingång, dvs. i praktiken hela året.

2.5 Krav på värdeöverföring

2.5.1 Sverige

Utgångspunkten är att det ska ske en värdeöverföring motsvarande hela koncernbidraget. HFD har i RÅ 1999 ref. 74 uttalat att villkoret om värdeöverföring är uppfyllt även om mottagande företag betalar tillbaka kapitaldelen av koncernbidraget (kapitaldelen är den del av koncernbidraget som inte medför någon skatteeffekt för det givande företaget, i dag $(100 - 21,4 = 78,6)$). Under förutsättning av att en värdeöverföring motsvarande koncernbidraget sker och att det företag som yrkar avdrag i sin deklaration kan visa detta, är avdragsrätten enligt HFD:s mening inte beroende av hur koncernbidraget redovisats i räkenskaperna.¹³

¹¹ Förutsättningen är även uppfylld om dotterföretaget varit helägt sedan det började bedriva sin verksamhet, se 35 kap. 3 § 3 punkten II.

¹² SOU 1964:29 s. 81 och prop. 1965:126 s. 137.

¹³ Se också RÅ 2001 ref. 79, i vilket HFD konstaterar, i fråga om avdrag kan medges med ett högre belopp än det koncernbidrag som lämnats, att sådana avdrag inte ska medges vilket visar på att det krävs en värdeöverföring motsvarande koncernbidraget för att avdrag ska medges. Detta med hänvisning till RÅ 1999 ref. 74.

2.5.2 Jämförelseländerna

Finns krav på värdeöverföring även i jämförelseländerna?	
Sverige	Ja
Belgien	Ja
Danmark	Nej
Finland	Ja
Frankrike	Nej
Italien	Nej
Nederländerna	Nej
Norge	Ja
Spanien	Nej
Storbritannien	Nej
Tyskland	Nej

Som framgått finns i princip två olika konsolideringsmodeller i de undersökta länderna, en som bygger på koncernbidrag eller liknande och en som är en särskild skattemässig beräkningsenhet. Denna skillnad visar sig även i kravet på förmögenhetsöverföring.

Både Norge och Finland har koncernbidragsregler som bygger på och visar stora likheter med de svenska reglerna. Gemensamt för ländernas system är att det finns ett krav på förmögenhetsöverföring för att avdrag ska medges.

Övriga länder har den andra formen av konsolideringsregler och inom ramen för beräkningsenheten finns inget krav på förmögenhetsöverföring. Ett undantag gäller för Belgien som synes uppställa krav på en form av förmögenhetsöverföring. Det belopp som ska överföras beräknas utifrån den skattebesparing som det mottagande företaget (moderföretaget) gör på grund av att konsolideringsmodellen kan tillämpas.

2.6 Sammanfattning

Samtliga länder har ett skattemässigt konsolideringssystem för koncerner. Förenklat kan man se två slag av system.

Det nordiska systemet (utom Danmark) är ett transaktionsorienterat konsolideringssystem, som bygger på att det görs en värdeöverföring mellan företagen. Respektive företag beskattas separat och värdeöverföringen behandlas som intäkt i mottagande företag och kostnad i givande företag.

Det andra slaget av konsolideringssystem är ett system för att beräkna den sammanlagda inkomsten i konsolideringsgruppen. En viktig skillnad mot koncernbidragssystemen är att när en konsolideringsgrupp valt att tillämpa ett konsolideringssystem finns det ett krav på att företagen i gruppen tillämpar detta.

Inom ramen för detta konsolideringssystem finns vissa skillnader. De mest långtgående systemen kan närmast jämföras med en koncernberäkning där resultatet från de olika enheterna beräknas som en helhet. Nederländerna har ett sådant mycket långtgående konsolideringssystem där enheten beskattas för ett gemensamt resultat. Även Spanien och Tyskland har system där vinster och förluster från de i enheten ingående företagen beskattas gemensamt, i Tyskland hos moderföretaget. De andra ländernas system är mindre långtgående som innebär att vinstgivande företag får nyttja andra företags underskott.

En likhet mellan samtliga jämförelseländer är att konsolideringssystemen generellt gäller inhemska företag eller utländska företag med fast driftsställe i landet (PE). Spanien och Storbritannien har dock inte sådana nationella begränsningar.

De svenska koncernbidragsreglerna bygger på neutralitet och en form av enhetsprincip vilket manifesteras genom att koncernbidrag kan lämnas endast mellan helägda (90 procent) företag. Konsolideringssystemen i jämförelseländerna bygger också på ett kvalificerat ägande och samtliga länder har sådant krav. Några länder ställer krav på mellan 75 och 95 procents ägande. I tre länder är det dock tillräckligt att ägandet överstiger 50 procent.

Den största skillnaden mellan de två olika konsolideringssystemen är att i det nordiska systemet krävs en verklig förmögenhetsöverföring mellan företagen medan i det andra systemet är det fråga om en mer eller mindre sofistikerad form av inkomstberäkningsmodell för en koncern.

3 Utdelning och kapitalvinstbeskattning inom koncerner

3.1 Inledning

Systemet i Sverige för beskattning av företagsinkomster innebär att utdelade inkomster är föremål för ekonomisk dubbelbeskattning. Första ledet utgörs av bolagsskatten och andra ledet utgörs av skatten hos aktieägaren av utdelningsinkomster. För att undvika kedjebeskattnig, dvs. att vinster i företagssektorn beskattas mer än en gång, krävs särskilda regler. En skillnad görs därför mellan utdelning av rörelsekaraktär och av kapitalplaceringskaraktär. Den senare är föremål för kedjebeskattnig men inte den förstnämnda. Skälet är att rörelseinkomster inte ska kedjebeskattas. Detta har lösts genom indelning av aktier i näringsbetingade andelar och kapitalplaceringsandelar.¹⁴

Med näringsbetingade andelar avses andelar i svenska dotterföretag men även andelar i utländska motsvarigheter till svenska aktiebolag m.m., under förutsättning av att den utländska juridiska personen är föremål för inkomstbeskattning jämförlig med den som gäller för svenska företag.

3.2 Sverige

Före år 1960 förelåg ingen skattskyldighet för svenska aktiebolag för mottagen utdelning från andra svenska aktiebolag. Avkastningen på olika aktieinvesteringar beskattades lika vid olika typer av investeringar och därmed förelåg neutralitet. 1960 begränsades möjligheten till skattefri utdelning genom att utdelning på kapitalplaceringsaktier (främst börsaktier) blev skattepliktig. Lagstiftaren ville genom denna åtgärd jämna ut de skattemässiga skillnaderna för aktiebolag och andra kapitalplacere, som t.ex. fysiska personer.

Regelsystemet har härefter varit föremål för ändring vid ett flertal tillfällen och till detta kan läggas Sveriges inträde i EU då kravet på implementering av Moder-/dotterbolagsdirektivet (2011/96/EU) blev aktuellt.

Numera är utdelning på näringsbetingade andelar alltid skattefri medan utdelning på kapitalplaceringsandelar är föremål för kedjebeskattnig.

Under lång tid förelåg en skillnad i beskattningen av utdelning och kapitalvinster på näringsbetingade andelar. Utdelning var skattefri medan kapitalvinster skattepliktiga. Härigenom fanns således ett inslag av kedjebeskattnig.

Samtidigt var kapitalvinster inte sällan skattefria i andra länder och det var då möjligt att organisera koncernen så att en försäljning av dotterbolagsaktier kunde ske skattefritt. På samma gång var en kapitalförlust i Sverige avdragsgill. Det innebar att det förelåg en asymmetri mellan kapitalvinster och kapitalförluster.

Dessa systembrister ledde till att 2003 ändrades reglerna så att även kapitalvinster på näringsbetingade andelar numera är skattefria och kapitalförluster på sådana andelar inte avdragsgilla.¹⁵

¹⁴ 24 kap. 32-33 §§ IL.

¹⁵ 25 a kap. 5 § IL.

3.3 Jämförelseländerna

Moder-/dotterbolagsdirektivet gäller, med undantag av Norge, även för jämförelseländerna. Därför är utdelning på onoterade andelar inom en koncern som regel skattefri. Tekniken för att identifiera en skattefri utdelning varierar emellertid. Exempelvis har Nederländerna ett långtgående konsolideringssystem som gör att koncernen beskattas som en enhet och inom den bortses från utdelning i vinstberäkningen.

En annan likhet mellan jämförelseländerna synes vara att det inte heller görs någon skillnad mellan om det är ett inhemskt eller utländskt subjekt som lämnar utdelning.

På motsvarande sätt som i Sverige behandlar jämförelseländerna kapitalvinster på samma sätt som utdelning. Båda typerna av inkomster är skattefria.

3.4 Kapitalförluster på fordringsrätter inom koncerner

3.4.1 Avdragsförbud i Sverige

Verksamhet i ett företag kan finansieras med lånat eller eget kapital. Ägarföretaget kan därför i vissa fall välja mellan att göra kapitaltillskott eller låna ut pengar för att finansiera verksamheten i ett ägt företag. Utan särskilda regler skulle kapitalförluster på fordringsrätter bli avdragsgilla och avdragsförbudet för kapitalförluster på andelar skulle kunna kringgås. Därför har införts avdragsförbud för kapitalförluster avseende vissa fordringsrätter m.m. på företag inom en intressegemenskap.¹⁶

3.4.2 Jämförelseländerna

På motsvarande sätt som i Sverige medger inte jämförelseländerna avdrag för kapitalförluster på fordringsrätter som avser koncerninterna lån. Undantag gäller emellertid för Italien som medger avdrag för verkliga förluster, exempelvis vid gäldenärens konkurs.

3.5 Sammanfattning

I samtliga länder är utdelning från dotterföretag skattefri. Tekniken för att avgränsa skattefri från skattepliktig utdelning varierar mellan länderna. Exempelvis är skattefriheten i Nederländerna en integrerad del i konsolideringssystemet. I Sverige bygger skattesystemet på att varje skattesubjekt beskattas för sin inkomst och man har löst avgränsningen mellan skattepliktig och skattefri utdelning genom en klassificering av andelarna. Är andelarna näringsbetingade är utdelningen skattefri.

På motsvarande sätt som i Sverige behandlar jämförelseländerna kapitalvinster på samma sätt som utdelning. Båda typerna av inkomster är på likartade premisser skattefria. Detta innebär också att kapitalförluster inte är avdragsgilla.

För att inte detta avdragsförbud med lätthet ska kunna kringgås inom en koncern har i Sverige införts avdragsförbud för förluster på koncerninterna lånefordringar. Jämförelseländerna har också motsvarande regler.

¹⁶ 25 a kap. 19 § IL.

4 Avskrivningsreglerna

Det framförs emellanåt att de svenska avskrivningsreglerna för inventarier är förmånliga eftersom sådana tillgångar kan skrivas av snabbare skattemässigt än i redovisningen. Fördelen ligger i den räntefria skattecredit som uppstår genom den snabbare skattemässiga avskrivningen. Detta gör det intressant att se om även jämförelseländerna har särskilda skatterättsliga regler som medger snabbare skattemässig avskrivning.

Till detta kan läggas att avdragsunderlaget för ränteavdraget (EBITDA) beräknas för medgivna värdeminskingsavdrag. I fall där företaget är investeringstungt kommer avskrivningarna att väsentligt påverka det skattemässiga resultatet efter EBITDA. Detta kan i Sverige få betydelse t.ex. vid utjämnningen av resultat inom en koncern genom koncernbidrag, vilket i sin tur påverkar EBITDA. Detta gör det intressant att även analysera avskrivningsreglerna ur detta perspektiv.

4.1 Avskrivning av tillgångar i Sverige

I Sverige finns två olika system för avskrivning av tillgångar. För lös egendom, inventarier och immateriella tillgångar tillämpas en nettoprincip som innebär att samtliga inventarier skrivs av gemensamt och schablonmässigt.¹⁷ Motsvarande gäller fasta inventarier (byggnadsinventarier). Detta till skillnad mot byggnader och markanläggningar, som skrivs av individuellt och planerligt.

Reglerna om räkningsenlig avskrivning innebär att den skattskyldige får göra avdrag med 30 procent av avskrivningsunderlaget (30-regeln). Underlaget beräknas som inventariernas värde vid årets ingång med tillägg av årets anskaffning.¹⁸ Bestämmelserna om räkningsenlig avskrivning får tillämpas endast om avdraget motsvarar avskrivningen i bokslutet. Kravet synes ha införts för att göra reglerna enkla att tillämpa. Den skattskyldige behöver nämligen endast ta hänsyn till två belopp, vilka båda går att finna i räkenskaperna, dels värdet i balansräkningen vid årets ingång, dels årets nyanskaffningskostnad.

Eftersom 30-regeln inte medger full avskrivning och inte tar hänsyn till utrangeringar infördes den s.k. kompletteringsregeln som innebär att företaget medges en linjär planerlig avskrivning på 20 procent. Några avskrivningsplaner behövs inte utan företaget behöver endast identifiera vilka tillgångar som anskaffats under innevarande år och de tre åren dessförinnan och om de alltså är kvar.

Avdrag för kostnaden för anskaffning av byggnad görs genom årliga värdeminskingsavdrag. Varje byggnad skrivs av separat. Motsvarande gäller för markanläggningar.

¹⁷ Det finns två metoder, räkningsenlig avskrivningsmetod och restvärdeometoden. Den senare behandlas inte i rapporten.

¹⁸ Reglerna kompletteras med ett särskilt avdrag för sålda och utrangerade inventarier, avdrag medges med den erhållna ersättningen.

4.2 Jämförelseländerna

	Maskiner och inventarier	Byggnader
Sverige	Särskilda skatteregler för avskrivning av materiella och immateriella tillgångar. Avskrivning görs på det samlade redovisade värdet (pool-principle) med maximalt 30 procent per år. Bestämmelserna gäller även förvärvade immateriella tillgångar.	Särskilda skatteregler som innebär planenlig avskrivning utifrån byggnadens ekonomiska livslängd. Normalt 2-5 procent per år.
Belgien	Särskilda skatteregler för avskrivning och avskrivningstakten bestäms utifrån den ekonomiska livslängden. Exempelvis medges avdrag med 10 procent per år för maskiner och inventarier och 33,3 procent för immateriella tillgångar. Skillnaden mellan redovisat och skattemässigt värde redovisas inom ramen för uppskjuten skatt. Från 2021 införs nya regler som synes begränsa avdragsrätten och knyta den mer till redovisningen.	Särskilda skatteregler som innebär planenlig avskrivning utifrån byggnadstypen. Vanligtvis är avskrivningstakten 3 eller 5 procent. Skillnaden mellan redovisat och skattemässigt värde redovisas inom ramen för uppskjuten skatt.
Danmark	Avskrivning görs på det samlade redovisade värdet i bokföringen (pool-principle). Avskrivning medges med högst 25 procent per år. Den redovisningsmässiga avskrivningen måste stämma överens med den skattemässiga.	Särskilda skatteregler som innebär planenlig avskrivning. Varje byggnad skrivs av separat. Avskrivningstakten är vanligtvis mellan 4 och 7 procent och påverkas av om byggnaden bedöms ha större risk att förlora dess ekonomiska värde inom 25 år. Skillnaden mellan redovisat och skattemässigt värde redovisas inom ramen för uppskjuten skatt.
Finland	Särskilda skatteregler som innebär avskrivning på det samlade redovisade värdet i bokföringen (pool-principle). Avskrivning medges med högst 25 procent per år. Förvärvade immateriella tillgångar behandlas normalt på motsvarande sätt. Skillnaden mellan avskrivning i redovisningen och skattemässigt ska redovisas i resultaträkningen som en bokslutsdisposition.	Särskilda skatteregler som innebär planenlig avskrivning. Avskrivningstakten påverkas av byggnadstyp och är vanligtvis 4, 7 eller 20 procent per år.
Frankrike	Särskilda skatteregler som bygger på avskrivning på det samlade redovisade värdet i bokföringen (pool-principle), dock finns undantag. Avskrivning medges med mellan 10 och 20 procent. Skillnaden mellan redovisat och skattemässigt värde redovisas inom ramen för uppskjuten skatt. Företag som tillämpar IFRS i redovisningen måste beräkna avskrivningsbeloppet "per komponent" och kan alltså inte tillämpa pool-principle. I dessa fall synes redovisnings- och skattemässig avskrivning motsvara varandra. Immateriella tillgångar behandlas som utgångspunkt på samma sätt.	Särskilda skatteregler som innebär planenlig avskrivning utifrån byggnadens livslängd. Avskrivningstakten är vanligtvis mellan 2 till 5 procent per år. Skillnaden mellan redovisat och skattemässigt värde redovisas inom ramen för uppskjuten skatt.
Nederländerna	Särskilda skatteregler där avskrivning får uppgå till högst 20 procent av det samlade redovisade värdet i bokföringen (pool principle). Immateriella tillgångar behandlas normalt på motsvarande sätt. Skillnaden mellan redovisat och skattemässigt värde redovisas inom ramen för uppskjuten skatt.	Särskilda skatteregler som innebär att skattemässigt värde inte får understiga redovisat värde och lägst ett särskilt skattemässigt minimivärde.
Norge	Särskilda skatteregler som innebär avskrivning på det samlade redovisade värdet i bokföringen (pool-principle). Avskrivning medges med högst 30 procent per år. Skillnaden mellan redovisat och skattemässigt värde redovisas inom ramen för uppskjuten skatt.	Särskilda skatteregler som innebär planenlig avskrivning utifrån typ av byggnad. Avskrivningsberäkningen görs för varje separat byggnad. Avskrivningstakten är mellan 2 och 10 procent beroende på byggnadstyp. Skillnaden mellan redovisat och skattemässigt värde redovisas inom ramen för uppskjuten skatt.

	Maskiner och inventarier	Byggnader
Italien	Särskilda skatteregler som innebär att avskrivning medges med mellan 10 och 40 procent per år. Immateriella tillgångar behandlas vanligtvis på motsvarande sätt. Skillnaden mellan redovisat och skattemässigt värde redovisas inom ramen för uppskjuten skatt.	Särskilda skatteregler som innebär planenlig avskrivning utifrån typ av byggnad. Skillnaden mellan redovisat och skattemässigt värde redovisas inom ramen för uppskjuten skatt.
Spanien	Särskilda skatteregler som innebär att avskrivning som utgångspunkt görs på varje tillgång separat. Avskrivningstakten beror på typ av tillgång och kan variera mellan 5 och 33 procent per år. Materiella och immateriella tillgångar behandlas normalt på samma sätt. Skillnaden mellan redovisat och skattemässigt värde redovisas inom ramen för uppskjuten skatt.	Särskilda skatteregler som innebär planenlig avskrivning med en avskrivningstakt som beror på byggnadstyp. Avskrivningstakten är mellan 1,47 procent och 3 procent. Skillnaden mellan redovisat och skattemässigt värde redovisas inom ramen för uppskjuten skatt.
Storbritannien	Särskild skatteregel, "capital allowance", som i princip innebär en avskrivningstakt på upp till 18 procent per år. Skillnaden mellan redovisat och skattemässigt värde redovisas inom ramen för uppskjuten skatt.	Särskild skatteregel, "capital allowance", som i princip innebär en avskrivningstakt på upp till 18 procent per år. Skillnaden mellan redovisat och skattemässigt värde redovisas inom ramen för uppskjuten skatt.
Tyskland	Särskilda skatteregler som innebär en avskrivningstakt på högst 25 procent. Förvärvade immateriella tillgångar behandlas normalt på motsvarande sätt. Skillnaden mellan redovisat och skattemässigt värde redovisas inom ramen för uppskjuten skatt.	Särskilda skatteregler som innebär planenlig avskrivning. Avskrivning medges med 2 eller 3 procent per år. Skillnaden mellan redovisat och skattemässigt värde redovisas inom ramen för uppskjuten skatt.

4.3 Sammanfattning

I Sverige tillämpas olika avskrivningsregler beroende på om det är fråga om inventarier eller byggnader. Detta gäller även i flertalet av jämförelseländerna.

När det gäller regler om avskrivning på inventarier kan konstateras att samtliga länder har särskilda skatterättsliga regler. Två skilda metoder kan identifieras dels den s.k. pool principle, dels planenlig avskrivningsmetod.

Sverige tillsammans med Danmark, Finland, Frankrike, Nederländerna och Norge tillämpar avskrivning på det samlade skattemässiga värdet, dvs. pool principle. Finlands regler är mest lika de svenska genom att skillnaden mellan redovisat och skattemässigt värde redovisas som obeskattad reserv i balansräkningen. I de fyra andra länderna redovisas skillnaden mellan redovisat och skattemässigt värde inom ramen för uppskjuten skatt.

Avskrivningstakten i jämförelseländerna är i paritet med den som gäller för räkenskapsenlig avskrivning, dvs. i praktiken en avskrivningstid på fem år. Frankrike och Nederländerna har en maximal årlig avskrivning på 20 procent medan Danmark och Finland har en nivå på 25 procent. Slutligen har Norge en maximal avskrivning på 30 procent.

Övriga länder tillämpar planenlig avskrivningsmetod där varje enskild tillgång skrivs av separat. Två metoder kan urskiljas. Tyskland och Italien synes ha särskilda skatte-regler som bygger på planenlig särskild avskrivning, i Tyskland maximalt 25 procent medan i Italien skiljer det sig beroende på vilken tillgång det är fråga om, 10-40 procent. Spaniens regler synes vara mer knutna till den faktiska ekonomiska livslängden och avskrivning medges med mellan 5-33 procent.

I förarbetena till ränteavdragsbegränsningsreglerna uttalas att de svenska avskrivningsreglerna för inventarier är förmånliga eftersom sådana tillgångar kan skrivas av snabbare skattemässigt än i redovisningen. Även om detta är korrekt kan också konstateras att de svenska reglerna inte är mer gynnsamma än vad som gäller i många av jämförelseländerna. I de länder som tillämpar pool principle är avskrivningstakten i princip densamma som i Sverige. Även övriga länder synes tillämpa en skattemässig avskrivningstakt som är snabbare än den som gäller i redovisningen. Således är avskrivningsreglerna för inventarier i jämförelseländerna relativt likvärdiga ur konkurrenssynvinkel.

När det gäller avskrivning på byggnader är regelverken i jämförelseländerna mycket lika. Samtliga länder har regler om planenlig avskrivning. Avskrivningstakten synes i de flesta fallen vara jämförbara med vad som gäller i Sverige. Således är även dessa regler likvärdiga ur konkurrenssynvinkel.

5 Finansiell leasing

5.1 Sverige

Finansiell leasing är ett alternativ till finansiering genom lån eller eget kapital. I Sverige saknas särskilda skatteregler om finansiell leasing. I stället följer skattereglerna avtalens juridiska innebörd. De ses som hyresavtal. Det innebär att leasegivaren, som äger tillgången, medges värdeminskingsavdrag för tillgångens anskaffningsvärde. Leasingavgiften anses som hyra vilket innebär att leasegivaren tar upp hela avgiften som intäkt och leasetagaren gör avdrag som kostnad för hela avgiften.

Inom ramen för de svenska ränteavdragsreglerna ska dock, i fråga om finansiella leasingavtal, räntedelen brytas ut och omfattas av avdragsbegränsningen. Detta har lett till att det införts en definition av finansiell leasing i IL inom ramen för ränteavdragsbegränsningsreglerna.¹⁹

5.2 Jämförelseländerna

Finns skattemässiga regler om finansiell leasing i jämförelseländerna?	
Sverige	Nej
Belgien	Ja
Danmark	Ja
Finland	Nej
Frankrike	Ja
Italien	Ja
Nederländerna	Ja
Norge	Ja
Spanien	Ja
Storbritannien	Ja
Tyskland	Ja

5.3 Sammanfattning

Samtliga länder utom Sverige och Finland har särskilda skatteregler för finansiell leasing inom ramen för den löpande beskattningen. Vad gäller hur detta påverkar ränteavdragsbegränsningsreglerna, se vidare avsnitt 8.4.3.

¹⁹ Se avsnitt 8.4.3.

6 Tidigare års underskott

6.1 Sverige

År 1960 infördes för första gången en rätt till avdrag för tidigare års underskott i form av ett carry forward-system.²⁰ Genom reglerna om periodiseringsfond har Sverige även ett inslag av carry-back-system.

De svenska reglerna om underskott innebär som huvudregel en tidsobegränsad avdragsrätt för det företag där underskottet uppstår. Om det bestämmande inflytandet över företaget går över till en annan ägare begränsas däremot möjligheten till framtida avdrag.

För att motverka handel med underskottsföretag innehåller reglerna i dag såväl en beloppsspärr som en koncernbidragsspärr. Beloppsspärren anses på ett effektivt sätt motverka handel med underskottsföretag (skalbolag). Avsikten är att begränsa avdragsrätten när ersättningen för aktierna till stor del kan anses hänförlig till det gamla underskottet.²¹ Beloppsgränsen bygger på en rimlighetsbedömning där värdet på underskottet vid en överlåtelsesituation har beaktats.²² Reglerna är schablonmässigt utformade och absoluta. Någon möjlighet till individuell bedömning föreligger inte utan även om det är rent företagsekonomiska skäl som ligger bakom förvärvet kan spärran inträda.

Genom koncernbidragssärren förhindras att underskott från tiden före ägarförändringen kan kvittas mot nya vinster i andra företag i den nya koncernen. Spärrtiden, som bestämdes utifrån en rimlighetsbedömning, uppgår till fem år. Däremot kan förluster efter ägarförändringen kvittas mot mottagna koncernbidrag.

6.2 Jämförelseländerna

Finns det begränsningar i avdragsrätten för underskott vid ägarförändringar i jämförelseländerna?	
Sverige	Ja - schablonartade spärregler som utifrån anskaffningsutgiften för underskottsföretaget begränsar avdragsrätten (beloppsspärren). Ingen möjlighet till undantag.
Belgien	Ja - men kan överlåtelsen motiveras av finansiella eller ekonomiska skäl begränsas inte rätten till underskottsavdrag.
Danmark	Ja - men regeln är utformad som en anti-avoidance regel som kan begränsa avdragsrätten.
Finland	Ja - men undantag från begränsningen kan medges.
Frankrike	Ja
Italien	Ja - men om förvärvaren exempelvis bedriver liknande verksamhet som underskottsföretaget begränsas inte avdragsrätten.
Nederländerna	Ja
Norge	Ja - om överlåtelsen av aktierna görs för att kunna överföra underskottet.
Spanien	Ja
Storbritannien	Ja - men undantag finns.
Tyskland	Ja - men i undantagsfall begränsas inte avdragsrätten.

²⁰ Genom lagen (1960:63) om förlustavdrag, se också prop. 1960:30.

²¹ Detta motiv framkom redan när de ursprungliga reglerna infördes.

²² En avgörande faktor är när underskottet kan nyttjas. Ju längre fram i tiden nyttjandet föreligger desto lägre värde, särskilt vid hög inflation, se vidare prop. 1993/94:50, s. 259.

Det finns en skillnad när det gäller om länderna har carry-back-system.

Finns ett carry-back-system?	
Sverige	Ja (belopps- och tidsbegränsad)
Belgien	Nej
Danmark	Nej
Finland	Nej
Frankrike	Ja (belopps- och tidsbegränsad)
Italien	Nej
Nederländerna	Ja (tidsbegränsad)
Norge	Ja (vid likvidation)
Spanien	Nej
Storbritannien	Nej
Tyskland	Ja (belopps- och tidsbegränsad)

Hälften av jämförelseländerna har carry-back-system. Gemensamt för dessa är att systemen är förenade med begränsningar både vad gäller beloppet som kan dras av och när det kan dras av.

6.3 Sammanfattning

I Sverige finns särskilda regler om att underskott ett visst år får nyttjas ett senare år (carry forward). I samband med en ägarförändring uppstår begränsningar i möjligheten att nyttja underskott från tidigare år. Dessa begränsningsregler, beloppsspärren och koncernbidragsspärren, är ur teknisk synvinkel mycket svårtillämpade.

Begränsningarna har införts bl.a. för att begränsa möjligheten till handel med underskott. Reglerna är schabloniserade och ger därför i många fall ett resultat som ur ekonomisk synvinkel inte är tillfredsställande. Begränsningsreglerna tar t.ex. inte hänsyn till om det är fråga om rörelsebetingade verksamhetsförvärv.

Samtliga jämförelseländer har på motsvarande sätt som Sverige ett carry forward-system för underskott, dvs regler som gör det möjligt att kvitta underskott mot framtida vinster.

Något som också är gemensamt är att jämförelseländerna begränsar avdragsrätten för underskott vid ägarförändringar. Här kan två huvudprinciper identifieras. I Danmark, Norge och Tyskland är huvudregeln att avdragsrätten inte begränsas vid en ägarförändring men att den kan begränsas under vissa förutsättningar. Begränsningsreglerna är mer av skatteflyktskaraktär (anti-avoidance), exempelvis om enda skälet till ägarförändringen är att överföra ett underskott.

I de andra jämförelseländerna är huvudregeln på motsvarande sätt som i Sverige att avdragsrätten begränsas. I fyra av länderna finns dock ventiler som gör att underskottsavdraget inte går förlorat, exempelvis om finansiella eller ekonomiska skäl ligger bakom ägarförändringen. Detta slags ventiler kräver inte sällan bedömning både från företagets sida och från skattemyndighet om underskottet helt eller delvis ska vara obegränsat.

Någon sådan ventil finns inte i det svenska regelsystemet utan begränsningen av avdragsrätten är absolut om vissa schablonmässigt bestämda villkor (belopps- och koncernbidragsspärr) är uppfyllda. Det svenska systemet framstår därför som restriktivt i förhållande till jämförelseländerna.

Hälften av jämförelseländerna har carry-back-system. Gemensamt för dessa är att systemen är förenade med begränsningar både vad gäller beloppet som kan dras av och när det kan dras av. I denna del är de svenska reglerna konkurrenskraftiga.

7 Allmänt om ränteavdragsbegränsningsreglerna

7.1 Inledning

Kommissionen (EU) presenterade den 28 januari 2016 ett förslag till direktiv mot skatteflyktsmetoder och i juni samma år antog rådet direktivet (EU) 2016/1164 av den 12 juli 2016 om fastställande av regler mot skatteflyktsmetoder som direkt inverkar på den inre marknads funktion, i det följande kallat EU-direktivet eller ATAD.

7.1.1 De svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna

År 2009 infördes de första ränteavdragsbegränsningsreglerna i Sverige.²³ Syftet var att hindra viss skatteplanering, skapa incitament för företag att redovisa vinster i Sverige samt bredda den svenska bolagsskattebasen.²⁴ Trots 2009 års ränteavdragsbegränsningsregler ansågs det fortfarande finnas stora möjligheter att minska bolagsskatten genom skatteplanering. Reglerna kom därför att utvidgas år 2013.²⁵

Under flera år har det pågått diskussioner i det internationella samfundet om behovet av regler för begränsning av avdragsrätten för ränteutgifter. Detta för att förhindra erodering av länders skattebas. Detta ledde dels till särskilda rekommendationer mot skattebaserosion och vinstförflyttning från OECD (BEPS, Base Erosion and Profit Shifting) avseende ränteavdragsbegränsningar (åtgärd 4), dels ovannämnda EU-direktiv.

För Sveriges del har detta inneburit att det införts generella ränteavdragsbegränsningsregler som trädde i kraft den 1 januari 2019. I samband med detta ändrades även de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna från 2013.

Syftet med ränteavdragsbegränsningsreglerna som infördes 2019 är att undvika skattebaserosion och vinstförflyttning. Ytterligare ett syfte är att förbättra den skattemässiga neutraliteten mellan eget och lånat kapital samt att möjliggöra en breddning av bolagsskattebasen.²⁶ De nya ränteavdragsbegränsningsreglerna kan i korthet sammanfattas enligt nedan.

Den generella ränteavdragsbegränsningen innebär att företaget får göra avdrag med högst 30 procent av ett avdragsunderlag, EBITDA. I praktiken är underlaget det skattemässiga resultatet beräknat före avskrivningar och negativt räntenetto. Med negativt räntenetto avses ränteintäkter minus räntekostnader vilka definieras särskilt. Ränta på såväl koncerninterna lån som externa lån omfattas av begränsningen. Avdragsbegränsningen tillämpas per företag men lämnade och mottagna koncernbidrag påverkar avdragsunderlaget.

²³ Prop. 2008/09:65.

²⁴ Prop. 2008/09:65 s. 1.

²⁵ Prop. 2012/13:1.

²⁶ Prop. 2017/18:245, s. 1 f.

För att underlätta för de minsta företagen har det införts en förenklingsregel som innebär att negativa räntenetton upp till 5 000 000 kr inte omfattas inte EBITDA-regeln, dvs. negativt räntenetto som uppgår till högst detta belopp kan alltid dras av. Beloppet tillämpas per koncern.

För att skapa neutralitet mellan olika finansieringsformer har införts avdragsbegränsning för finansiell leasing. Detta innebär att vid finansiell leasing ska en del av leasingavgifterna behandlas som ränta. Huvudregeln är att räntedelen ska vara den ränta som uttryckligen framgår av leasingavtalet. I det fall någon ränta inte uttryckligen framgår av leasingavtalet ska särskilda skatteregler för beräkningen av räntedelen användas. Dessa skatteregler har utformats med koncernredovisningsreglerna som förebild.²⁷

Trots införandet av de generella avdragsbegränsningsreglerna har de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna behållits. Reglerna bygger delvis på 2013 års regler, delvis på EU-direktivet. Däremot har enligt regeringen tillämpningsområdet blivit snävare.²⁸ I propositionen föreslås det att dessa regler ska snävas in till att i princip avse rena missbruksfall. Syftet är att reglerna ska omfatta sådan aggressiv skatteplanering med ränteavdrag som är särskilt angelägen att förhindra för att skydda skattebasen och där den generella ränteavdragsbegränsningsregeln och avdragsförbudet vid hybrida mismatchningar inte är tillräckliga.²⁹

Reglerna om begränsning av ränteavdrag för vissa interna lån, som redan tidigare funnits i svensk rätt, har också ändrats. Enligt de nya reglerna ska avdrag för ränta på skulder inte nekas när långivaren (i) hör hemma inom EES, (ii) i land med vilket Sverige har skatteavtal eller (iii) beskattas med minst 10 procent, utom när skuldförhållandet uppkommit uteslutande eller så gott som uteslutande (90 – 95 procent) för att uppnå en skatteförmån.³⁰

De nya reglerna kombineras med en sänkning av bolagsskattesatsen. Skattesatsen kommer att sänkas i två steg, från nuvarande 22 procent till 21,4 procent för företag med räkenskapsår som börjas efter den 31 december 2018 och till 20,6 procent för räkenskapsår som börjas efter den 31 december 2020.³¹

²⁷ Prop. 2017/18:245 s. 227.

²⁸ Prop. 2017/18:245, s. 155.

²⁹ Prop. 2017/18:245, s. 185.

³⁰ Prop. 2017/18:245, s. 169 f.

³¹ Prop. 2017/18:245, s. 1.

8 Implementering av ränteavdragsbegränsningsreglerna i ATAD

8.1 Inledning

Avsnittets huvudsakliga syfte är att redogöra för hur länderna har valt att implementera EU-direktivet. Strukturen i avsnittet utgår från direktivet och består av en redogörelse för en enskild artikel och delfrågor hänförliga till denna. Därefter redogörs för de svenska reglerna och hur jämförelseländerna har implementerat direktivet.

När den reella effekten av en avdragsbegränsning ska mätas är flera olika parametrar av betydelse. En sådan faktor som först redogörs för är bolagsskattesatsen.

8.2 Bolagsskattesatser

En viktig parameter för att bedöma effekten av en avdragsbegränsning är bolagsskattesatsen.

Land	Bolagsskattesats ³²
Sverige	21,4 procent (från 2021 20,6 procent)
Belgien	29 procent
Danmark	22 procent
Finland	20 procent
Frankrike	28-33,33 procent. Skattesatsen varierar beroende på företagets omsättning.
Italien	24 - 34,5 procent. Det kan tillkomma en extra regional skatt.
Nederländerna	19 - 25 procent (från år 2021 15 - 21,7 procent). Skattesatsen varierar beroende på storleken på den beskattningsbara inkomsten.
Norge	22 procent. Särskilda regler tillämpas på oljebolag och företag inom energisektorn.
Spanien	15 - 25 procent. Nystartade företag är föremål för 15 procent bolagsskatt.
Storbritannien	Den nuvarande bolagsskattesatsen är 19 procent. Skattesatsen planeras dock sänkas till 17 procent för företag med räkenskapsår som börjar efter den 1 april 2020. Företag inom olje- och gassektorn s.k. "ring-fence-profits" är föremål för 30 procent bolagsskatt.
Tyskland	22,83 - 36,83 procent. Skattesatsen kan variera beroende på den lokala skattesatsen.

När företagens skatteuttag ska bedömas måste beaktas såväl beskattningsunderlaget som bolagsskattesatsen. Som framgår av tabellen har Sverige och Storbritannien valt att sänka bolagsskattesatsen. Detta innebär att den svenska bolagsskattesatsen är bland den lägsta i den gjorda jämförelsen. Det kan tilläggas att Belgien uttalat att man kommer att ytterligare förändra reglerna om företagsbeskattning (dock finns såvitt känt inget uttalat om sänkning av skattesatsen).

För svenskt vidkommande hänger den sänkta bolagsskattesatsen ihop med införandet av ränteavdragsbegränsningsreglerna. Utgångspunkten för regeringen har varit att det totala inkomstskatteuttaget för bolagssektorn ska vara oförändrat. En basbreddning, som begränsat ränteavdrag innebär, medför ökade skatteintäkter som i sin tur gör att bolagsskattesatsen har kunnat sänkas.

³² Skattesatserna avser 2019.

8.3 Artikel 1

8.3.1 Tillämpningsområde

Artikel 1 reglerar direktivets tillämpningsområde. I artikeln föreskrivs att direktivet är tillämpligt på samtliga skattskyldiga som omfattas av bolagsbeskattning i en eller flera medlemsstater, inbegripet fasta driftställen i en eller flera medlemsstater som tillhör subjekt vilka är skattemässigt hemmahörande i ett tredje land.

8.3.2 Sverige

Ränteavdragsbegränsningsreglerna omfattar företag.³³ Med företag avses aktiebolag och andra juridiska personer. Även svenska handelsbolag och i utlandet delägarbeskattade juridiska personer omfattas också under vissa förutsättningar.³⁴ Utländska företag med fast driftsställe i Sverige omfattas av avdragsbegränsningen.

8.3.3 Jämförelseländerna

– Vilka företag är ränteavdragsbegränsningsreglerna tillämpliga på?

Gemensamt för samtliga länder är att ränteavdragsbegränsningsreglerna är tillämpliga på juridiska personer, både företag med begränsat personligt ansvar (exempelvis aktiebolag) och delägarbeskattade personer (exempelvis handelsbolag). Grunden för att omfattas synes vara att företaget tillämpar systemet för beskattning av företag (CIT). Vissa länder har dock valt att undanta vissa företag från tillämpningen, bl.a. finansiella företag. Detta är dock inget som är knutet till företagsformen.³⁵

– Hur påverkas ett fast driftställes skattemässiga resultatberäkning av EBITDA?

I de flesta länderna (Sverige inkluderat) har man valt att inkludera ett utländskt fast driftställes resultat i beräkningen av EBITDA om resultatet beskattas i det land där företaget har sin hemvist. I Frankrike och Nederländerna räknas dock inte ett utländskt fast driftställes resultat med vid beräkning av EBITDA.

8.4 Artikel 2

8.4.1 Definitioner

I artikel 2 i EU-direktivet definieras olika begrepp och företeelser, bl.a. lånekostnad. Med lånekostnader avses räntekostnader för alla former av skuld, andra kostnader som ekonomiskt motsvarar ränta och kostnader som uppkommer i samband med införskaffandet av kapital enligt definitionen i nationell rätt. Även finansieringskostnadsdelen av betalningar av finansiell leasing omfattas. Däremot definieras inte ränteintäkt i direktivet.

Det finns inom de ramar som sätts av direktivet möjlighet för det enskilda landet att införa egna definitioner av vad som ska räknas som lånekostnad.

8.4.2 Sverige

Sverige har valt att införa en egen räntedefinition. Med ränteutgifter avses ränta och andra utgifter för kredit och utgifter som är jämförbara med ränta. Ränteinkomster är sådana inkomster som motsvarar ränteutgifter.

³³ Prop. 2017/18:245, s. 142.

³⁴ Prop. 2017/18:245, s. 368. Se även 24 kap. 21 § IL.

³⁵ Se vidare nedan avsnitt 8.12.

Sverige har också infört bestämmelser om finansiell leasing. Huvudregeln är att räntedelen i ett finansiellt leasingavtal ska vara den ränta som uttryckligen framgår av avtalet. I det fall någon ränta inte uttryckligen framgår av leasingavtalet ska särskilda skatteregler för beräkning av räntedelen tillämpas.

8.4.3 Jämförelseländerna

– Finns det en räntedefinition och/eller hänvisar den inhemska räntedefinitionen till direktivet mot skatteundandragande?

Finns det en räntedefinition och/eller hänvisar den inhemska räntedefinitionen till direktivet mot skatteundandragande?	
Sverige	Ingen allmän räntedefinition men en särskild räntedefinition för EBITDA.
Belgien	Ingen särskild räntedefinition.
Danmark	Ingen allmän räntedefinition (bygger på administrativ praxis) men en särskild räntedefinition för EBITDA.
Finland	Ingen särskild räntedefinition.
Frankrike	Allmän definition men hänvisar till definitionen i direktivet för EBITDA.
Italien	Ingen särskild räntedefinition, bygger på redovisningen.
Nederländerna	Ingen särskild räntedefinition (anges vissa exempel).
Norge	Ingen särskild räntedefinition.
Spanien	Ingen särskild räntedefinition.
Storbritannien	Ingen särskild räntedefinition.
Tyskland	Ingen särskild räntedefinition.

Flertalet länder anger att de inte har infört någon särskild definition av ränta i sin lagstiftning varken allmänt sett eller enligt EBITDA. Detta innebär inte att det saknas regler.

I Tyskland definieras ränteutgift som sådan ränta på kapital som minskar skattepliktig inkomst och ränteinkomst som sådan ränta som ökar den skattepliktiga inkomsten. Detta liknar mer en avdrags- eller inkomstregel än en definition. Norge har en liknande reglering, dvs. det talas endast om ränta som betalas på den skattskyldiges skulder.

Nederländerna har valt att inte införa någon generell räntedefinition utan har en lista som exemplifierar vad ränta kan vara. Denna lista är enligt uppgift inte uttömmande.

Det är bara Frankrike som uttryckligen hänvisar till direktivet mot skatteundandragande. Danmark anger att man på motsvarande sätt som Sverige särskilt definierar vad som är ränta ur EBITDA-synvinkel.

Intressant är att i Italien bygger den skattemässiga räntedefinitionen definitionen i redovisningen.

I Belgien är man enligt uppgift på väg att införa en särskild räntedefinition.

Sammantaget kan man konstatera att denna centrala frågeställning har hanterats på vitt skilda sätt. Detta kan innebära att en harmoniserad tillämpning av direktivet vad gäller räntedefinitionen försvåras. Detta skapar i allmänhet osäkerhet i tillämpningen, i synnerhet för företag som är verksamma i flera länder. Det gäller exempelvis på grund av att företaget har fasta driftsställen i olika länder.

– Hur behandlas andra lånekostnader?

Hur behandlas andra lånekostnader?	
Sverige	Jämföras enligt särskild regel med ränteutgifter.
Belgien	Förväntas ny reglering i närtid.
Danmark	Ingen särskild reglering men jämföras enligt allmänna principer med ränta.
Finland	Enligt särskild reglering jämföras dessa med ränta.
Frankrike	Enligt särskild reglering (lista) jämföras dessa med ränta.
Italien	Ingen särskild reglering men jämföras enligt allmänna principer med ränta.
Nederländerna	Behandlas som ränteutgifter.
Norge	Ingen särskild reglering men jämföras enligt allmänna principer med ränta.
Spanien	Ingen särskild reglering men jämföras enligt allmänna principer med ränta.
Storbritannien	Ingen särskild reglering men jämföras enligt allmänna principer med ränta.
Tyskland	Behandlas som ränteutgifter.

I samtliga länder jämföras andra lånekostnader med ränta. Hur denna slags kostnader behandlas ur legal synvinkel knyter i de flesta länderna an till hur man reglerat vad som är ränta. I flera fall följer detta av allmänna principer.

Sverige har en allmän definition men anger i förarbetena ett stort antal exempel på denna slags kostnad. I Frankrike har man i stället valt att i lagtexten införa en lista med poster som ska anses vara en lånekostnad. Denna lista är dock inte uttömmande.

– Föreligger det en asymmetri mellan ränteutgifter och ränteintäkter? Behandlas ränteutgifter och ränteintäkter på samma sätt?

I Sverige föreligger symmetri mellan vad som ska anses vara en ränteutgift respektive ränteintäkt men undantag kan förekomma. Motsvarande gäller i princip i samtliga jämförelseländer. Detta får sägas vara i linje med EU-direktivet, även om detta saknar en definition av ränteintäkt.

På samma sätt som i Sverige behandlas ränteinkomster och ränteutgifter olika i jämförelseländerna såtillvida att negativa räntenetton omfattas av avdragsbegränsningen medan positiva räntenetton beskattas utan begränsning.

– Påverkar (räntedelen av) finansiell leasing EBITDA-underlaget?

Påverkar finansiell leasing EBITDA-beräkningen?	
Sverige	Ja - räntedelen ingår i EBITDA-beräkningen.
Belgien	Ja - räntedelen ingår i EBITDA-beräkningen.
Danmark	Ja - räntedelen ingår i EBITDA-beräkningen.
Finland	Nej - tillämpas enligt dess legala form.
Frankrike	Ja - räntedelen ingår i EBITDA-beräkningen.
Italien	Ja - räntedelen ingår i EBITDA-beräkningen.
Nederländerna	Ja - räntedelen ingår i EBITDA-beräkningen.
Norge	Nej - normalt inte.
Spanien	Ja - räntedelen ingår i EBITDA-beräkningen.
Storbritannien	Nej - varken ränta eller avskrivning.
Tyskland	Ja - räntedelen ingår i EBITDA-beräkningen.

Som framgår ovan³⁶ har samtliga jämförelseländer utom Finland och Sverige regler om finansiell leasing vid den löpande beskattningen. Sverige har trots detta valt att beakta räntedelen vid EBITDA-beräkningen, vilket kan förklaras av att artikel 2 i EU-direktivet uttryckligen nämner att finansieringskostnadsdelen av betalningar av finansiell leasing omfattas av definitionen av lånekostnader.

De länder som har särskilda regler om finansiell leasing tillämpar detta synsätt även vid EBITDA-beräkningen. Effekten är att räntedelen i leasingavgiften behandlas symmetriskt och ökar det skattepliktiga resultatet vid EBITDA-beräkningen. Samtidigt kan det innebära att avdrag inte medges för hela leasingavgiften (räntedelen). Även ränteintäkten synes ingå i underlaget.

I tre länder ingår inte räntedelen av den finansiella leasingavgiften i EBITDA-beräkningen. I Finland finns inga särskilda regler om finansiell leasing inom ramen för den löpande beskattningen utan man hanterar leasing efter dess juridiska form. Detta gäller även vid EBITDA-beräkningen. I Storbritannien finns särskilda regler om finansiell leasing men trots detta anges att varken räntedelen eller avskrivning ingår i EBITDA-beräkningen.³⁷ Inte heller i Norge ingår räntedelen i finansiell leasing normalt i EBITDA-beräkningen.

– Kan valutakursförändringar räknas som ränta vid beräkning av EBITDA-underlaget?

Åtta jämförelseländer anger att valutakursförändringar räknas som ränta och därmed påverka EBITDA-underlaget. Det har emellertid inte framkommit i undersökningen om detta gäller både räntekostnader och ränteintäkter. Italien och Nederländerna anger uttryckligen att valutakurseffekten inte räknas som ränta.

– Påverkar underskott från tidigare år beräkningen av EBITDA?

Påverkar skattemässigt underskott beräkningen av EBITDA?	
Sverige	Ja
Belgien	Nej
Danmark	Nej
Finland	Nej
Frankrike	Ja
Italien	Nej
Nederländerna	Nej
Norge	Ja
Spanien	Nej
Storbritannien	Nej
Tyskland	Ja

Hanteringen av underskott är normalt sett en del av konsolideringssystemet men flertalet av jämförelseländerna synes har trots detta valt att inte låta underskott från tidigare år påverka EBITDA. Förutom Sverige är det endast tre länder som beaktar tidigare års underskott vid beräkning av EBITDA. Sverige och de andra länderna som har valt att låta underskott från tidigare år påverka EBITDA kommer i en sämre situation när det gäller möjligheten till avdrag för negativt räntenetto.

³⁶ Avsnitt 5.

³⁷ Det kan tilläggas att det inte framkommit om det finns någon annan begränsning i avdragsrätten vad gäller finansiell leasing.

8.5 Artikel 3

8.5.1 Minsta skyddsnivå

Artikel 3 förskriver den minsta skyddsnivån. Här föreskrivs att direktivet inte ska hindra tillämpningen av sådana nationella eller avtalsgrundande bestämmelser som syftar till att säkerställa en högre skyddsnivå för inhemska bolagsskattebasen. I direktivet finns också en allmän regel mot missbruk som ger länderna möjlighet att införa kompletterande regler till EBITDA-reglerna.³⁸ Det kan vara fråga om olika typer av bestämmelser i nationell rätt. Exempelvis kan det införas kompletterande regler eller så kan det införas mer restriktiva regler inom ramen för EBITDA.

8.5.2 Sverige

Enligt regeringen finns det möjlighet till skatteplanering inom ramen för EBITDA-reglerna, om än i begränsad omfattning. Till detta ska läggas det faktum att en sänkt bolagsskattesats minskar effekten av och incitamenten till sådan skatteplanering. Planeringsmöjligheten motsvarar i princip nivån för avdragsunderlaget.

Trots den begränsade möjligheten till skatteplanering som finns har Sverige valt att begränsa möjligheten till ränteavdrag ytterligare genom de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna. Tillämpningen av dessa innebär, förenklat, att rätt till avdrag för ränta föreligger om det företag inom en intressegemenskap som faktiskt har rätt till inkomsten som motsvarar ränteutgiften hör hemma i en stat inom EES eller i en stat med vilken Sverige har skatteavtal. Även i annat fall kan medges avdrag om det företag som faktiskt har rätt till ränteinkomsten skulle ha beskattats för inkomsten med minst tio procent enligt lagstiftningen i den stat där företaget hör hemma, under förutsättning att företaget bara skulle ha haft den inkomsten. Är ingen av nämnda tre situationer uppfylld medges inte avdrag för ränteutgiften. Även om någon av dem är uppfyllda kan avdrag vägras om skuldförhållandet uteslutande eller så gott som uteslutande har uppkommit för att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån.³⁹

Detta innebär att Sverige har två skilda system för att begränsa avdragsrätten för negativt räntenetto.⁴⁰ Härutöver finns de allmänna reglerna i lagen mot skatteflykt.⁴¹ Det kan därför hävdas att Sverige har tre parallella system för ränteavdragsbegränsning.

Ett annat sätt att begränsa avdragsrätten är att införa armlängds-regler. Sverige har förutom EBITDA-reglerna armlängdsregler både vad gäller svenska och utländska räntebetalningar.⁴²

8.5.3 Jämförelseländerna

De flesta jämförelseländerna hade tidigare någon form av ränteavdragsbegränsningsregler. I samband med implementeringen av EU-direktivet synes flertalet medlemsländer emellertid ha avvecklat sina tunnkapitaliseringsregler eller liknande regler.

Detta gäller dock inte undantagslöst utan Belgien har kvar regler som på något sätt kompletterar EBITDA-reglerna. Det är fråga om tunnkapitaliseringsregler som synes vara tillämpliga på sådana ränteutgifter som inte träffas av EBITDA-reglerna (bl.a. ränta avseende äldre lån). Reglerna synes emellertid inte vara tillämpliga parallellt med EBITDA-reglerna.

³⁸ Artikel 6 EU-direktivet.

³⁹ Prop. 2017/18:245, s. 177. Se även 24 kap. 18 § IL.

⁴⁰ Här bortser vi från de s.k. hybridreglerna i 24 b kap. IL.

⁴¹ Det bör dock noteras att frågan om ränteavdrag har prövats av Högsta förvaltningsdomstolen, som ansåg i de fallen att skatteflyktslagen inte var tillämplig, RÅ 2007 ref. 84 och ref. 85.

⁴² 22 kap. 3 och 5 §§ IL om uttagsbeskattning och regeln om oriktig prissättning i 14 kap. 20 § IL.

Nederländerna och Norge synes dock på motsvarande sätt som Sverige ha riktade begränsningsregler som kan tillämpas parallellt med EBITDA-reglerna.

Länderna har infört följande alternativ				
Land	EBITDA-regel	Särskild skatte-flyktsregel	Allmän skatte-flyktsregel	TP-regel
Sverige	X	X	X	X
Belgien ⁴³	X	(X)	X	X
Danmark	X		X	X
Finland	X		X	X
Frankrike	X			X
Italien	X		X	X
Nederländerna	X	X	X	X
Norge	X	X	X	X
Spanien	X		X	X
Storbritannien	X		X	X
Tyskland	X		X	X

I flera av jämförelseländerna finns allmänna skatteflyktsregler. Flera länder anger dock att, på motsvarande sätt som torde vara förhållandet i Sverige, de allmänna skatteflyktsreglerna endast i mycket begränsad utsträckning kan tillämpas vid skatteplanering med ränteavdrag. Trots detta har jämförelseländerna valt att inte införa särskilda skatteflyktsregler för ränteavdragsbegränsning. Två undantag finns, och det är Nederländerna och Norge som har regler som liknar de svenska riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna.

Jämförelseländerna har även kompletterande armlängdsregler (som är TP-baserade) som begränsar ränta som är felprissatt. Dessa kan tillämpas parallellt med EBITDA-reglerna.

Sammanfattningsvis har tre länder; Sverige, Norge och Nederländerna flera nivåer av räntebegränsningsregler som kan vara parallellt tillämpliga vid bedömningen av om avdragsrätt föreligger för vissa räntor (riktade ränteavdragsbegränsningsregler och EBITDA-begränsningar).

8.6 Artikel 4.1 (EBITDA-nivå)

8.6.1 Den generella ränteavdragsbegränsningsregeln

I artikel 4.1 regleras den generella ränteavdragsbegränsningsregeln. Här föreskrivs att överstigande lånekostnader (negativt räntenetto) ska vara avdragsgilla under den beskattningsperiod då de uppkommer med upp till 30 procent av den skattskyldiges inkomst före räntor, skatt, av- och nedskrivningar (EBITDA).⁴⁴

Som framgår av artikel 4.3 a i EU-direktivet får även en beloppsgräns införas som innebär att avdrag får göras upp till 3 000 000 euro.

⁴³ I Belgien är implementeringen inte färdig och det diskuteras att införa kompletterande regler av något slag. Dock är det ovisst vad som blir av detta.

⁴⁴ Se artikel 3. Det kan tilläggas att direktivet inte hindrar medlemsländerna att införa t.ex. EBIT-regler, men detta har inte skett i något land.

8.6.2 Sverige

Den generella ränteavdragsbegränsningsregeln utgår från negativt räntenetto. Avdragsunderlaget baseras på EBITDA och avdragsbegränsningen innebär att ett företag får dra av ett negativt räntenetto med högst 30 procent av avdragsunderlaget (avdragsutrymmet).⁴⁵ Detta gäller således för ränteutgifter för vilka avdragsrätten inte har begränsats enligt andra ränteavdragsbegränsningsregler.

Med negativt räntenetto avses skillnaden mellan ränteutgifter som ska dras av under beskattningsåret och ränteinkomster som ska tas upp under beskattningsåret, om ränteutgifterna överstiger ränteinkomsterna.⁴⁶

8.6.3 Jämförelseländerna

EU-direktivet är utformat på så sätt att avdrag för negativt räntenetto begränsas över en viss nivå, 30 procent av EBITDA. Detta innebär att ju lägre del av EBITDA som det medges avdrag för desto mer restriktiva är reglerna. I denna tabell redovisas den maximala avdragsnivån för respektive land.

Avdrag - procent av EBITDA	
Belgien	30 procent EBITDA
Danmark	30 procent EBITDA
Finland	25 procent EBITDA
Frankrike	30 procent EBITDA
Italien	30 procent EBITDA
Nederländerna	30 procent EBITDA
Norge	25 procent EBITDA ⁴⁷
Spanien	30 procent EBITDA
Storbritannien	30 procent EBITDA
Tyskland	30 procent EBITDA

Det kan konstateras att flertalet jämförelseländer på motsvarande sätt som Sverige tillåter maximalt avdrag för negativt räntenetto i förhållande till EU-direktivet. Två undantag finns. Finland och Norge har en lägre nivå vilket allt annat lika innebär att mindre del av negativt räntenetto är avdragsgillt i dessa länder.

8.7 Artikel 4.2 (beräkningseenheten och integrationen med konsolideringssystemet)

8.7.1 EU-direktivet

För att avgöra ränteavdragets storlek ska ett avdragsunderlag beräknas vilket kan göras på olika sätt. Kärnan i detta är hur beräkningseenheten definieras, på företags- eller koncernnivå.

EBITDA-regeln bygger på att avdragsrätten ska begränsas för varje skattskyldig. Med skattskyldig avses ett subjekt som får eller måste tillämpa EBITDA-reglerna på en företagsgrupps vägnar eller ett företag i en företagsgrupp som inte tillämpar konsolideringsreglerna. I punkt 7 preambeln förtydligas detta.

⁴⁵ 24 kap. 24 § IL och prop. 2017/18:245, s. 88.

⁴⁶ Prop. 2017/18:245, s. 95. Se även 24 kap. 24 - 25 §§ IL.

⁴⁷ Norge behöver dock inte tillämpa EU-direktivet.

Om en företagsgrupp omfattar mer än ett subjekt i en medlemsstat kan medlemsstaten överväga den övergripande ställningen för företagsgruppens samtliga subjekt i samma stat, inbegripet ett system med beskattning av subjekt separat som möjliggör överföring av vinster eller räntekapacitet mellan subjekt i en företagsgrupp vid tillämpningen av regler som begränsa ränteavdragen.

Direktivtexten läst i ljuset av preambeln synes ge medlemsländerna stora möjligheter att utforma sina EBITDA-system på olika sätt vad gäller beräkningsenheten.

8.7.2 Sverige

Avdragsunderlaget bestäms och beräknas för varje enskilt företag och motsvarar i princip det skattepliktiga resultatet före avdrag för värdeminskningsskatt respektive intäkts- och kostnadsräntor. Även tidigare års underskott ska inom vissa ramar påverka avdragsunderlaget. Det finns således ingen möjlighet att beakta en koncerns gemensamma skattemässiga resultat vid beräkning av EBITDA.⁴⁸

Företag som kan lämna och motta koncernbidrag kan dock fördela avdragsunderlagen mellan sig, detta då lämnade och mottagna koncernbidrag ska inkluderas vid beräkningen av avdragsunderlaget.⁴⁹ Således är underskotts- och koncernbidragssystemen integrerade med ränteavdragsreglerna. Detta är viktiga parametrar men gör systemet svårtillämpat och svåröverskådligt. Samtidigt är det ur neutralitetssynvinkel viktigt att koncernbidragen kan påverka avdragsunderlaget för att inte koncerner ska missgynnas.

8.7.3 Jämförelseländerna

I EU-direktivet ges möjlighet att ha olika beräkningsenheter för EBITDA, på företagsnivå eller på koncernnivå. Första frågan är om det är möjligt att beräkna avdragsunderlaget (EBITDA) på koncernnivå.

Kan EBITDA beräknas på koncernnivå?	
Sverige	Nej
Belgien	Ja - om konsolideringsreglerna tillämpas.
Danmark	Ja
Finland	Nej
Frankrike	Ja - om konsolideringsreglerna tillämpas.
Italien	Nej
Nederländerna	Ja - om konsolideringsreglerna tillämpas.
Norge	Nej
Spanien	Ja
Storbritannien	Ja
Tyskland	Ja - om konsolideringsreglerna tillämpas.

I sju av jämförelseländerna kan EBITDA beräknas på koncernnivå. Fyra av dessa länder har dock angett att denna möjlighet är knuten till om konsolideringsreglerna tillämpas.⁵⁰

I Sverige och övriga länder är inte detta möjligt. Dock finns i Sverige utjämningsmöjlighet inom ramen för koncernbidragsreglerna. Sätillvida utvisar de svenska reglerna

⁴⁸ Prop. 2017/18:245, s. 370. Se även 24 kap. 25 § och 24 kap. 28 § IL.

⁴⁹ Se 24 kap. 25 § IL.

⁵⁰ Det framgår inte av materialet om detta gäller även de tre övriga länderna.

viss likhet med de som tillåter koncernberäkning av EBITDA. Ur både neutralitets- och konkurrenssynvinkel är det en fördel om även EBITDA kan beräknas på koncernnivå.

Nästa frågeställning är vilken koncerndefinition som gäller för det fall EBITDA-beräkningen görs på koncernnivå.

Kan be Hur definieras "koncern" inom ramen för EBITDA-beräkningen	
Sverige	Samma definition som i konsolideringsmodellen
Belgien	Närstående - en särskild definition som delvis avviker från konsolideringsmodellen.
Danmark	Samma definition som i konsolideringsmodellen.
Finland	Inte tillämpligt (EBITDA-beräkning för varje juridisk person).
Frankrike	Samma definition som i konsolideringsmodellen.
Italien	Inte tillämpligt (EBITDA-beräkning för varje juridisk person).
Nederländerna	Samma definition som i konsolideringsmodellen
Norge	Inte tillämpligt (EBITDA-beräkning för varje juridisk person).
Spanien	Samma definition som i konsolideringsmodellen.
Storbritannien	IFRS definition.
Tyskland	Samma definition som i konsolideringsmodellen.

Som framgår ovan ger EU-direktivet medlemsländerna rätt att låta enskilda företag utgöra beräkningsenhet för EBITDA-underlaget även om företaget är en del av en koncern.

Kan EBITDA beräknas för varje enskilt företag?		
Sverige	Ja	
Belgien	Ja - om företaget inte omfattas av konsolideringsreglerna.	
Danmark		Nej
Finland	Ja	
Frankrike	Ja - om företaget inte omfattas av konsolideringsreglerna.	
Italien	Ja	
Nederländerna	Ja - om företaget inte omfattas av konsolideringsreglerna.	
Norge	Ja	
Spanien	Ja	
Storbritannien	Ja (avdraget beräknas utifrån företagets kvotdel i koncernen).	
Tyskland	Ja - om företaget inte omfattas av konsolideringsreglerna.	

Det kan först konstateras att samtliga länder har ett skattemässigt konsoliderings-system för koncerner som innebär att det är möjligt att utjämna den skattepliktiga vinsten inom en konsolideringsgrupp, se avsnitt 2.

De två konsolideringsmodellerna avspeglar sig även i systemen för att beräkna EBITDA-underlaget.

Sverige, Norge och Finland, som har koncernbidragssystem, dvs. inkomsten beräknas separat för varje företag, beräknar EBITDA-underlaget för varje företag i koncernen. Inte i något av dessa länder är det således möjligt att göra en beräkning på koncernnivå. Gemensamt för länderna är även att det trots detta är möjligt att utjämna de enskilda företagens EBITDA-underlag med koncernbidrag. Inte heller i Italien synes det vara möjligt att beräkna EBITDA på koncernnivå.

Övriga jämförelseländer tillämpar den andra formen av konsolideringsmodell där inkomstberäkningen sker på koncernnivå. I dessa länder är det också möjligt att beräkna EBITDA-underlaget på koncernnivå. Fyra länder, Belgien, Frankrike, Nederländerna och Tyskland anger att ett krav för koncernberäkningen är att företagen också tillämpar konsolideringsreglerna.⁵¹

Slutligen finns, som framgår ovan, enligt EU-direktivet en möjlighet att låta företag beräkna EBITDA för varje enskilt företag även om de ingår i en koncern. Samtliga länder utom Danmark anger att det är möjligt att beräkna underlaget på företagsnivå.

I fyra länder är detta klart begränsat. Belgien, Frankrike, Nederländerna och Tyskland, ställer nämligen som krav för att EBITDA ska kunna beräknas på företagsnivå att företaget inte omfattas en tillämpning av konsolideringsreglerna. I dessa fyra länder finns således ett samband med hur beräkning av det årliga resultatet sker, på företagsnivå eller inom konsolideringsgruppen.

8.8 Artikel 4.3

8.8.1 Safe harbour-regeln

Enligt artikel 4.3 i EU-direktivet kan den skattskyldige ges rätt till att dra av överstigande lånekostnader upp till 3 000 000 EUR beräknat på koncernnivå. Av skäl 8 i preambeln framgår att tröskelbeloppet kan sänkas för att säkerställa högre skydd av den inhemska skattebasen.

8.8.2 Sverige

Sverige har valt att införa förenklingsregeln som en möjlighet i stället för att tillämpa EBITDA-regeln. Regeln innebär att ett negativt räntenetto får dras av med upp till fem miljoner kronor utan prövning av om beloppet ryms inom avdragsutrymmet.⁵² I det fall företaget skulle ingå i en intressegemenskap enligt definitionen i 24 kap. 22 § IL ska beloppet räknas i förhållande till hela intressegemenskapen. Detta innebär således att hela intressegemenskapen maximalt får dra av fem miljoner kronor per år för negativt räntenetto.

8.8.3 Jämförelseländerna

Hur stort belopp har den skattskyldige möjlighet att dra av enligt förenklingsregeln?	
Sverige	Cirka 475 000 EUR (5 000 000 kr)
Belgien	3 000 0000 EUR
Danmark	Cirka 2 900 000 EUR (22 313 400 DKK)
Finland	3 000 000 EUR
Frankrike	3 000 000 EUR
Italien	Har inte infört förenklingsregeln
Nederländerna	1 000 000 EUR
Norge	Cirka 500 000 EUR avseende ränta till närstående företag och cirka 2 500 000 EUR för externa lån (gäller alla norska koncernföretag).
Spanien	1 000 000 EUR
Storbritannien	Cirka 2 160 000 EUR (2 000 000 GBP)
Tyskland	3 000 000 EUR

⁵¹ Det ska inte uteslutas att motsvarande gäller i de andra länderna eftersom detta inte varit en direkt fråga till dem. De fyra nämnda länderna har ändå lämnat informationen.

⁵² 24 kap. 24 § andra stycket IL.

Flertalet av länderna har valt att lägga sig på den maximala nivån. Två länder sticker ut. Italien har valt att inte införa någon förenklingsregel och Sverige som har en mycket låg nivå. Fyra länder (Belgien, Finland, Frankrike och Tyskland) har infört maximalt undantag.

8.8.4 Möjlighet att fullt dra av överstigande lånekostnader om den skattskyldige är ett fristående subjekt

Enligt EU-direktivet får skattskyldiga som inte ingår i någon koncern eller har något närstående företag eller fast driftställe undantas från den generella ränteavdragsbegränsningsregeln (se artikel 4.3.) I punkt 8 i preamblen poängteras att det är nödvändigt och lämpligt att tillåta ett eventuellt undantag från ränteavdragsbegränsningen för fristående subjekt. Risker för skatteundandragande inom en närståendekrets är minimal i dessa fall.

8.8.5 Sverige

Regeringen menar att mot bakgrund av att ett av syftena med reglerna är att minska snedvridningar i skattesystemet, bör som utgångspunkt särskilda lösningar i förhållande till företag av viss storlek inte komma i fråga inom ramen för den generella ränteavdragsbegränsningen. Mot bakgrund av detta anser regeringen att det inte bör införas något undantag för fristående subjekt.⁵³

8.8.6 Jämförelseländerna

Kan avdrag medges för samtliga ränteutgifter om företaget inte tillhör någon koncern? ⁵⁴		
Sverige		Nej
Belgien	Ja - men bl.a. tunnkapitaliseringsreglerna måste beaktas.	
Danmark		Nej
Finland	Ja	
Frankrike	Ja - om företaget inte omfattas av konsolideringsreglerna.	
Italien		Nej
Nederländerna		Nej
Norge		Nej
Spain		Nej
Storbritannien		Nej
Tyskland		Nej

Flertalet länder har, trots uppmaningen i EU-direktivet, valt att inte införa något undantag för företag som inte ingår i en koncern eller annan intressegemenskap. Finland är dock ett tydligt undantag. Även Belgien gör undantag, men även om fristående företag är undantagna så är de fortfarande föremål för tillämpning av bl.a. de inhemska tunnkapitaliseringsreglerna.

⁵³ Prop. 2017/18:245, s. 85.

⁵⁴ Svaren från länderna är svårtydda och det finns viss osäkerhet. Vi har gjort en tolkning utifrån olika svar från länderna.

8.9 Artikel 4.4

8.9.1 Frivilliga undantag (äldre lån och infrastrukturprojekt)

I artikel 4.4. a) i direktivet föreskrivs att medlemsstaterna får från tillämpningsområdet för punkt 1 undanta överstigande lånekostnader som uppkommit till följd av lån som avtalats före den 17 juni 2016 (gäller dock inte efterföljande ändringar av sådana lån).

Enligt artikel 4.4. b) i EU-direktivet kan överstigande lånekostnader som används för att finansiera ett långsiktigt offentligt infrastrukturprojekt undantas från den generella ränteavdragsbegränsningsregeln under vissa förutsättningar.

8.9.2 Sverige

Avseende artikel 4.4 a) i EU-direktivet anför regeringen att i syfte att skydda skattebasen mot skatteplanering med ränteavdrag bör även ränta på lån som avtalats före ikraftträdandet eller före den 17 juni 2016 omfattas av den generella ränteavdragsbegränsningsregeln. Undantag som EU-direktivet öppnar upp för har således inte införts.⁵⁵

Inte heller undantaget i enlighet med artikel 4.4 b) har införts men regeringen anför i propositionen att den avser att återkomma i frågan.⁵⁶

8.9.3 Jämförelseländerna

– Är det möjligt att från tillämpningsområdet för punkt 4.1 i EU-direktivet undanta överstigande lånekostnader som uppkommit till följd av

- lån som avtalats före den 17 juni 2016, men undantaget får inte utvidgas till några efterföljande ändringar av sådana lån (artikel 4.4 a),
- lån som används för att finansiera ett långfristigt offentligt infrastrukturprojekt där projektansvariga, lånekostnader, tillgångar och inkomster finns i unionen (artikel 4.4 b)?

Land	Artikel 4.4 a)	Artikel 4.4 b)
Sverige	Nej	Nej
Belgium	Ja	Ja
Danmark	Nej	Nej
Finland	Ja	Ja
Frankrike	Nej	Ja
Italien	Nej	Ja
Nederländerna	Nej	Ja
Norge	Nej	Nej
Spanien	Nej	Nej
Storbritannien	Nej	Ja
Tyskland	Nej	Framgår inte

Endast två länder, Belgien och Finland, har valt att undanta äldre lån från tillämpningen. Resterande länder har således likt Sverige valt att inte införa den här möjligheten.

⁵⁵ Prop. 2017/18:245, s. 86.

⁵⁶ Prop. 2017/18:245, s. 87 f.

Sex länder har valt att utnyttja möjligheten att undanta lån som används för att finansiera ett långfristigt offentligt infrastrukturprojekt där projektansvariga, lånekostnader, tillgångar och inkomster finns i EU. Detta är ett undantag som i allt väsentligt torde träffa inhemska investeringar.

8.10 Artikel 4.5

8.10.1 Gruppregel

Artikel 4.5 föreskriver att det är möjligt att införa en gruppregel som innebär att begränsningsregeln inte tillämpas om företaget kan visa att förhållandet mellan dess egna kapital och totala tillgångar är ungefär lika med eller högre än motsvarande andel för företagsgruppen. Vissa ytterligare kriterier ställs upp (alternativ a).

Alternativt kan en gruppregel baseras på EBITDA och externa räntekostnader. En sådan regel innebär i huvudsak att ett företags nettoränteutgifter under vissa förutsättningar får dras av upp till en andel av företagsgruppens avdragsutrymme, om det leder till ett större ränteavdrag för det enskilda företaget. En gruppregel förutsätter att den skattskyldige är del av en företagsgrupp som lämnar koncernredovisning (alternativ b).

8.10.2 Sverige

Regeringen anför bl.a. att en gruppregel inte skulle ta itu med den generella skuldsättningen i företagssektorn. Vidare skulle skattebasen i företagssektorn inte skyddas i den utsträckning som är önskvärd om en gruppregel hade införts. En sådan bestämmelse har därför inte införts i Sverige.⁵⁷

8.10.3 Jämförelseländerna

– Finns det avdragsrätt i enlighet med antingen a) eller b) i ATAD?

De flesta länderna i undersökningen har valt att inte införa en regel enligt något av alternativen a) eller b). Finland, Tyskland och Frankrike har däremot valt att införa en regel som liknar den som presenteras i alternativ a). Danmark har valt att införa en bestämmelse som liknar den som presenteras i alternativ b).

8.11 Artikel 4.6

8.11.1 Rullning i EU-direktivet

För att ränteavdragsbegränsningen ska vara neutral sett över flera år föreskrivs i artikel 4.6 i direktivet att den skattskyldiges medlemsstat får anta bestämmelser som innebär att företaget

- a) utan tidsbegränsning rullar framåt överstigande lånekostnader som inte kan dras av under innevarande beskattningsperiod, eller
- b) utan tidsbegränsning rullar framåt, och under högst tre år rullar bakåt, överstigande lånekostnader som inte kan dras av under innevarande beskattningsperiod, eller
- c) utan tidsbegränsning rullar framåt överstigande lånekostnader och, under högst fem år, oanvänd räntekapacitet som inte kan dras av under innevarande beskattningsperiod.

⁵⁷ Prop. 2017/18:245, s. 109.

8.11.2 Sverige

Med anledning av artikel 4.6 i EU-direktivet har Sverige infört en rullningsregel.⁵⁸ Regeln innebär att den del av ett negativt räntenetto som inte får dras av under beskattningsåret får dras av inom sex år förutsatt att vissa förutsättningar är uppfyllda. Detta motsvarar det som föreskrivs i artikel 4.6 a) i direktivet, dock att Sverige har infört en tidsbegränsning.

Avdrag för kvarstående negativt räntenetto får göras oavsett om företaget har ett negativt eller ett positivt räntenetto det senare året. Noterbart är att rullning inte är möjlig om förenklingsregeln har tillämpats. Ett negativt räntenetto som uppkommer ett beskattningsår då förenklingsregeln tillämpas får således inte rullas vidare till ett senare beskattningsår.

8.11.3 Jämförelseländerna

– Har något av länderna infört någon av punkterna 4.6 a), 4.6 b) eller 4.6 c) i den inhemska rätten?

Se nedan för en sammanställning av samtliga länder.

Länderna har infört följande alternativ			
Land	Artikel 4.6 a)	Artikel 4.6 b)	Artikel 4.6 c)
Sverige	X (begränsad)		
Belgien	X		
Danmark			X
Finland	X		
Frankrike			X
Italien	X		X
Nederländerna	X		
Norge			
Spanien	X		X
Storbritannien			X
Tyskland			X

I samtliga länder utom Norge har införts rullningsregler enligt artikel 4.6 a) eller 4.6 c). Noterbart är att Italien och Spanien har infört båda typerna av regler. Inget land har infört alternativet enligt artikel 4.6 b).

Sverige utmärker sig negativt genom att möjligheten att rulla framåt överstigande räntekostnader som inte kunnat dras av innevarande period är tidsbegränsad.

8.12 Artikel 4.7

8.12.1 Finansiella företag m.m.

Enligt artikel 4.7 får medlemsstaterna undanta finansiella företag, t.ex. finansinstitut och försäkringsföretag, från tillämpningen av den generella ränteavdragsbegränsningsregeln.⁵⁹

⁵⁸ 24 kap. 26 § IL.

⁵⁹ Se även punkt 9 i preambeln.

8.12.2 Sverige

Mot bakgrund av att regeringen anfört att skattesystemet bör vara generellt och neutralt utformat samt omfatta alla juridiska personer, har undantaget i artikel 4.7 inte införts i Sverige.⁶⁰

8.12.3 Jämförelseländerna

– Är finansiella företag undantagna från tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna?

Sju jämförelseländer har infört undantag för finansiella företag från tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna. Förutom Sverige har Frankrike och Tyskland valt att inte undanta finansiella företag. Nederländerna anger att finansiella företag inte helt och hållet är undantagna från tillämpningen av reglerna. Nederländerna är i en process där det övervägs att införa nya tunnkapitaliseringsregler som riktar sig mot bank- och försäkringsföretag som har stor skuldsättning.

⁶⁰ Prop. 2017/18:245, s. 85 f.

9 Analys

9.1 Inledning

2018 genomfördes en skattereform för företagssektorn i Sverige då det bl.a. infördes en generell begränsning för ränteavdrag. Regler som trädde i kraft 2019 innebär att ett företags möjlighet till avdrag för negativt räntenetto begränsas. Avdragsbegränsningen bygger på resultatmättet EBITDA och innebär att avdraget för negativt räntenetto uppgår till högst 30 procent av EBITDA.

De tio jämförelseländernas skattesystem är i många delar relativt lika men skiljer sig också åt i flera avseenden. Detsamma gäller hur direktivet implementerats i medlemsländerna. Detta gäller framför allt i de delar där det funnits en valfrihet, exempelvis i form olika lättnadsregler.

EU-direktivet innehåller allmänna bestämmelser som ska specificeras i respektive medlemsland för att kunna anpassas till landets skattesystem. Genom direktivet fastställs en gemensam lägsta skyddsnivå för den inre marknaden inom aktuella områden. Detta innebär att ett medlemsland inte får ha regler som ger större rätt till ränteavdrag än som framgår av direktivet samtidigt som det inte finns något hinder mot att ett enskilt medlemsland inför hårdare regler för att höja skyddsnivån.

9.2 Direktivets tillämpningsområde

I Sverige omfattas i princip samtliga juridiska personer av ränteavdragsbegränsningsreglerna. Även i jämförelseländerna omfattas både företag med begränsat personligt ansvar (aktiebolag) och delägarbeskattade personer (exempelvis handelsbolag).

Som grund gäller reglerna endast inom ramen för det enskilda landet. Det innebär att utländska dotterbolag m.m. inte påverkar beräkningen av ett företags avdragsunderlag. En gemensam nämnare mellan samtliga länder (Sverige inkluderat) är att utländska företags fasta driftsställen som beskattas i jämförelselandet också omfattas av EBITDA-reglerna.

Det finns möjlighet att exkludera finansiella företag från EBITDA-tillämpningen enligt direktivet. Sverige har inte infört ett sådant undantag, men sju av tio jämförelseländer har infört ett sådant undantag. En konsekvens är att de svenska räntebegränsningsreglerna omfattar fler företag än i ett flertal andra jämförelseländer.

9.3 Modell för avdragsbegränsningen

I direktivet anges att ränteavdragen ska begränsa sig till 30 procent av den skattskyldiges vinst före räntor, skatt, av- och nedskrivningar, dvs. EBITDA. Inget hindrar medlemsländerna att ha ett lägre procenttal.

Samtliga jämförelseländer har infört avdragsbegränsningsregler som baserar sig på EBITDA och förutom två länder har länderna valt det maximala procenttalet för avdragsrätt, nämligen 30 procent. Norge och Finland har valt ett lägre procenttal, 25 procent.

9.4 Kompletterande avdragsbegränsningsregler

Det finns inget hinder att ett land implementerar mer restriktiva ränteavdragsbegränsningsregler. Som framgår av avsnitt 8.5.3 är Sverige, Nederländerna och Norge ensamma om att ha särskilda skatteflyktsregler för räntor som komplement till EBITDA-reglerna. Regelsystemen synes vara parallellt tillämpliga.

Däremot synes jämförelseländerna på motsvarande sätt som Sverige också ha allmänna skatteflyktsregler. Det anges dock att de allmänna skatteflyktsreglerna endast i mycket begränsad utsträckning kan tillämpas på planering med ränteavdrag.

Sverige tillsammans med Nederländerna och Norge framstår därmed som de länder som har de mest restriktiva reglerna. Denna brist på konkurrensneutralitet innebär att i dessa länder kan kreditkostnaden bli högre än i övriga jämförelseländer.

9.3 Rullningsregler

Fem av jämförelseländerna har valt att införa bestämmelser som innebär att företaget utan tidsbegränsning rullar framåt överstigande lånekostnader som inte kan dras av under innevarande beskattningsperiod. Sverige har valt att införa denna modell, dock med en tidsgräns på sex år.

Övriga jämförelseländer har infört alternativet att utan tidsbegränsning rulla framåt överstigande lånekostnader och, under högst fem år, oanvänd räntekapacitet som inte kan dras av under innevarande beskattningsperiod.

Sammantaget framstår det som om Sverige valt en restriktivare implementering avseende möjligheten till rullning jämfört med ett flertal av jämförelseländerna. Möjligheten till rullning underlättar för företag med investeringsbehov eller som har ojämnt resultat mellan åren.

9.4 Lättnadsregler

9.4.1 Inledning

EBITDA-reglerna som de framgår av direktivet innebär att det finns en given ram för tillämpningen. Inom denna ram finns möjlighet att på frivillig basis vid implementeringen av direktivet i det enskilda landet införa olika lättnadsregler. Sådana lättnader innebär både att ränteavdragsbegränsningen minskar för ett enskilt företag eller en företagsgrupp och att den administrativa bördan minskar. Direktivet ger möjligheter till lättnad på ett flertal områden:

- förenklingsregeln,
- undantag för infrastrukturprojekt,
- fullt avdrag om ett företag inte tillhör en koncern,
- äldre lån, och
- gruppregeln.

9.4.2 Förenklingsregeln

Direktivet ger valmöjligheter som innebär att ett land inom ramen för minimireglerna kan införa lättnadsregler. Ett exempel är införandet av ett fribelopp som innebär att ett företag medges avdrag för negativt räntenetto upp till en viss nivå, som enligt direktivet maximalt är 3 000 000 EUR.

Här utmärker sig Sverige genom att man valt den lägsta nivån bland jämförelseländerna, motsvarande ca 450 000 EUR tillsammans med Norge som har en gräns på 500 000 EUR för lån mellan närstående företag. För externa lån medges avdrag med 2 500 000 EUR. Fyra jämförelseländer har valt den maximala nivån för undantag och Danmark har nästan ett maximalt undantag (cirka 2 900 000 EUR).

9.4.3 Undantag för infrastrukturprojekt

En annan valmöjlighet för medlemsländerna är att från avdragsbegränsningen undanta lån som används för att finansiera ett infrastrukturprojekt där projektansvariga, lånekostnader, tillgångar och inkomster finns i unionen. Sex av jämförelseländerna har valt att införa denna lättnadsregel. I Sverige finns inget sådant undantag utan även lån hänförliga till sådana projekt omfattas av avdragsbegränsningen för ränteutgifter.

9.4.4 Fullt avdrag om ett företag inte tillhör en koncern

Internationell skatteplanering med för höga räntekostnader förekommer framför allt mellan företag i intressegemenskap. Därför finns möjlighet enligt EU-direktivet att undanta enskilda företag, dvs. företag som inte ingår i en koncern eller intressegemenskap. I dessa fall anses det inte finnas någon risk för sådant skatteundandragande.

Sverige har trots att det inte finns risk för skatteundandragande likt flertalet länder valt att inte infört ett sådant undantag. Det är endast tre jämförelseländer som har infört ett sådant undantag. I ett av dessa länder, Belgien, omfattas företaget i stället av tunnkapitaliseringsregler. Effekten är att ränteavdragsbegränsningsreglerna ska tillämpas även på enskilda företag.

9.4.5 Äldre lån

Det finns möjlighet att undanta äldre lån från tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna. Sverige har i likhet med flertalet av jämförelseländerna inte valt att införa ett sådant undantag. Endast Belgien och Finland har sådant undantag.

9.4.6 Gruppregeln

Enligt direktivet finns möjlighet att införa regler som i praktiken innebär ett tak för avdragsbegränsningen, dvs. även om ränteutgifterna i ett enskilt företag överstiger 30 procent av EBITDA kan fullt avdrag medges. Bestämmelsen innebär att avdragsbegränsningen inte gäller om den skattskyldige kan visa att förhållandet mellan företagets egna kapital och totala tillgångar är lika med eller högre än motsvarande förhållande för företagsgruppen. Ett alternativ enligt direktivet är att utgå från koncernens externa räntekostnad.

Sverige har inte infört något av dessa alternativ. Finland, Tyskland och Frankrike har däremot valt att införa en gruppregel som bygger på förhållandet mellan eget kapital och totala tillgångar. Danmark har en modell som utgår från externa räntekostnader i koncernen. Sverige har således en mer restriktiv syn än dessa jämförelseländer.

9.5 Underlag

9.5.1 Räntedefinition

När det gäller definitionen av ränta har detta hanterats på olika sätt i jämförelseländerna. Sverige och två av jämförelseländerna har infört en särskild räntedefinition för EBITDA-beräkningen. Ett av länderna hänvisar direkt till direktivets definition medan

de andra två länderna har infört regler som knyter an till direktivets definition. Övriga länder har inte infört någon särskild reglering med anledning av EU-direktivet.

Räntedefinitionen är central ur tillämpningssynpunkt. Genom att medlemsländerna implementerat räntedefinitionen på olika sätt kan både harmoniseringen och tolkningen av direktivet försvåras. Det är osäkert hur detta påverkar det svenska bolagskattesystemets konkurrenskraft. Klart är dock att skillnader i nationella lösningar leder till ökad komplexitet och bidrar till ökade kostnader för efterlevnad, vilket blir särskilt tydligt i en internationell koncern som är verksam i flera medlemsländer.

9.5.2 Finansiell leasing

Samtliga länder utom Sverige och Finland har särskilda skattemässiga regler om finansiell leasing som tillämpas vid den löpande beskattningen. Sverige har mot bakgrund av direktivets utformning, som anger att ränta på finansiell leasing omfattas av räntebegreppet i direktivet, infört regler som i EBITDA-beräkningen behandlar en del av leasingavgiften som ränta. Detsamma gäller i sju av tio jämförelseländer. Den svenska implementeringen kan därmed sägas ligga väl i linje med flertalet länder i undersökningen.

Tre jämförelseländer har däremot inte infört regler om finansiell leasing vid tillämpningen av EBITDA-reglerna. I Finland beskattas leasing efter sin juridiska innebörd och detta anges som skäl till att räntedelen av finansiell leasing inte ingår i EBITDA-beräkningen. Trots att Storbritannien har regler om finansiell leasing vid den löpande beskattningen ingår inte räntedelen i EBITDA-beräkningen. I Norge ingår normalt inte ränta på finansiell leasing i EBITDA-beräkningen.

9.5.3 Tidigare års underskott

Såväl Sverige som jämförelseländerna har carry forwardregler som innebär att ett tidigare års underskott får dras av ett senare år. En annan likhet mellan länderna är att det finns begränsningar i avdragsrätten för underskott vid ägarförändringar. Grunden är att underskott inte kan dras av efter en ägarförändring. Flera länder har emellertid infört en ventil som innebär att om det är ekonomiskt motiverat begränsas inte den framtida möjligheten att göra avdrag för tidigare års underskott.

Hälften av jämförelseländerna har carry-back-system. Gemensamt för dessa är att systemen är förenade med begränsningar både vad gäller beloppet som kan dras av och när det kan dras av. I denna del är de svenska reglerna konkurrenskraftiga.

I Sverige ingår inom vissa ramar tidigare års underskott i underlaget för beräkningen av EBITDA vid tillämpningen räntebegränsningsreglerna. Att Sverige på detta sätt låter tidigare års underskott påverka avdragsunderlaget anges vara för att motverka kringgående av avdragsbegränsningsreglerna genom att exempelvis dela upp verksamheten på flera företag.⁶¹ Kombinationen av regler om spärrade underskott och att underskotten påverkar EBITDA-beräkningen innebär en betydande komplexitet vid beskattningen i Sverige. Den svenska lagstiftningen innehåller också en reglering som ger ett otillfredsställande resultat. Det gäller om företaget har ett koncernbidragsspärrat underskott. Svenskt Näringsliv har gjort den hemställan om lagändring i denna del.⁶²

⁶¹ Prop. 2018/18:245, s 110.

⁶² Svenskt Näringsliv, Hemställan den 23 april 2019 om ändring av 48 kap 18 IL.

I flertalet av jämförelseländerna anges att EBITDA-underlaget beräknas på årets resultat utan hänsyn tagen till tidigare års underskott. Effekten för företag i dessa länder är, förutom att ett försvårande moment i beräkningen inte finns, att underlaget för ränteavdrag ett visst år kan bli högre än för företag i Sverige.

9.6 Koncernberäkning - resultat och EBITDA-underlag

Samtliga länder har ett konsolideringssystem men det kan urskiljas två separata system. Gemensamt för systemen är att det krävs ett kvalificerat ägande och att det företrädesvis gäller endast för inhemska företag och utländska företag med fast driftsställe i landet.

I det nordiska koncernbidragssystemet som tillämpas i Sverige, Norge och Finland, beräknas inkomsten separat för varje företag. Dock kan inkomsten på frivillig basis föras över till andra företag i koncernen genom koncernbidrag.

En viktig skillnad mellan det nordiska systemet och övriga konsolideringssystem är att i det nordiska systemet måste göras en förmögenhetsöverföring medan övriga system närmast kan ses som ett sätt att beräkna den sammanlagda inkomsten inom konsolideringsgruppen.

Har företagen valt att tillämpa konsolideringssystemet måste samtliga företag i konsolideringsgruppen tillämpa detta. Detta är en viktig skillnad mot koncernbidragssystemet. Det föreligger skillnader mellan det nordiska systemet och övriga konsolideringssystem. Det mest långtgående systemet kan närmast kan ses som ett koncernbeskattningssystem. I de system som är minst långtgående är det närmast fråga om att överföra skattemässiga underskott till vinstgivande företag inom konsolideringsgruppen.

Skillnaden i konsolideringsmodell visar sig även vid beräkningen för EBITDA-underlaget. De företag som tillämpar det nordiska koncernbidragssystemet beräknar EBITDA-underlaget för varje företag i koncernen. Inte i något av dessa länder är det möjligt att göra en beräkning på koncernnivå. Det är dock möjligt att utjämna de enskilda företagens resultat med koncernbidrag. Detta kräver att värdeöverföringar sker mellan företag. Som framgår av en hemställan från Svenskt Näringsliv kan det leda till betydande svårigheter vid tillämpningen av räntebegränsningsreglerna.⁶³

I övriga jämförelseländer är det möjligt att beräkna EBITDA-underlaget på koncernnivå. Fyra länder; Belgien, Frankrike, Nederländerna och Tyskland anger till och med att ett krav för koncernberäkningen är att företagen också tillämpar konsolideringsreglerna.

Det är svårt att jämföra systemens för- och nackdelar utan en fördjupad analys. Kravet på värdeöverföringar i koncernbidragssystemen framstår dock som en omständighet som kan påverka konkurrenskraften i det svenska bolagsskattesystemet negativt när koncernbidragssystemet har integrerats med räntebegränsningsreglerna. Detta gör också att systemet blir synnerligen komplicerat.

⁶³ Svenskt Näringsliv, Hemställan den 23 april 2019 om lagändring avseende koncernbidragsspärren i 40 kap. inkomstskattelagen.

9.7 Slutsatser

Reglerna i EU-direktivet har inte implementerats på ett likartat sätt i de undersökta länderna. Jämförelseländerna har i varierande omfattning valt för företagen mer gynnsamma lösningar än Sverige. Här kan t.ex. noteras att bl.a. Belgien och Finland på ett flertal punkter har valt mer gynnsamma lösningar. Det framstår därför som om Sverige generellt inte har ett lika konkurrenskraftigt bolagsskattesystem som flera andra jämförelseländer.

- Sverige och samtliga jämförelseländer utom två har valt maximal nivå på EBITDA, 30 procent. I denna del är det svenska systemet väl i linje med övriga medlemsländer.
- Sverige är det land som har infört lägst belopp i förenklingsregeln av alla länder i undersökningen, ca 450 000 EUR mot maximalt 3 000 000 EUR.
- Det är osäkert hur skillnader i räntedefinitionen påverkar det svenska bolagsskattesystemets konkurrenskraft. Klart är dock att skillnader i nationella lösningar leder till ökad komplexitet och bidrar till ökade kostnader för efterlevnad, vilket blir särskilt tydligt i en internationell koncern som är verksam i flera medlemsländer.
- Sverige har valt en restriktivare implementering avseende möjligheten till rullning jämfört med ett flertal av jämförelseländerna. Något som verkar begränsande på investeringar.
- Sverige har underlåtit att utnyttja de lättnader som framgår av direktivet avseende äldre lån, undantag för infrastrukturprojekt och undantag från EBITDA-reglerna för företag som inte tillhör en koncern. Sådana undantag har i varierande omfattning gjorts i jämförelseländerna.
- I majoriteten av jämförelseländerna kan EBITDA beräknas på koncernnivå, dock anger fyra länder att företagen även måste tillämpa konsolideringsreglerna. I Sverige finns inte denna möjlighet. Det finns dock en viss utjämningsmöjlighet finns inom ramen för koncernbidragsreglerna.
- Sju jämförelseländer har infört undantag för finansiella företag. En konsekvens är att de svenska räntebegränsningsreglerna omfattar fler företag än i ett flertal andra jämförelseländer.
- Sverige är tillsammans med Nederländerna och Norge unika genom att ha dubbla avdragsbegränsningsregler (de generella och de riktade) vilket ger ett mycket restriktivt avdragssystem, sannolikt det system som ur systematisk synvinkel är mest restriktivt bland jämförelseländerna.
- I Sverige ska tidigare års underskott i viss omfattning påverka EBITDA-underlaget. Även andra jämförelseländer har samma synsätt men hälften av jämförelseländerna beräknar EBITDA-underlaget på årets resultat utan hänsyn till tidigare års underskott. Detta medför att effekten av att tillämpa av EBITDA-reglerna blir väsentligt olika.
- Kravet på värdeöverföringar i koncernbidragssystemen framstår som en omständighet som kan påverka konkurrenskraften i det svenska bolagsskattesystemet negativt när koncernbidragssystemet har integrerats med räntebegränsningsreglerna.

Källförteckning

Offentligt tryck

Prop. 1960:30 med förslag till förordning om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst, m.m.

SOU 1964:29, Koncernbidrag m.m.

Prop. 1965:126 med förslag till ändring av kommunalskattelagen, m.m.

SOU 1992:67, Fortsatt reformering av företagsbeskattningen

Prop.1993/94:50, Fortsatt reformering av företagsbeskattningen

Prop. 2002/03:96, Skattefri kapitalvinst och utdelning på näringsbetingade andelar

Prop. 2008/09:65 Sänkt bolagsskatt och vissa andra skatteåtgärder för företag

Prop. 2012/13:1 Budgetproposition för 2013

Prop. 2017/18:245, Nya skatteregler för företagssektorn

Rättsvetenskaplig litteratur och lagkommentarer

Lodin, Sven-Olof, Lindencrona, Gustaf, Melz, Peter, Silfverberg, Christer, Simon-Almendal, Teresa & Persson Österman, Roger, *Inkomstskatt: en lärobok i skatterätt Del 1 och Del 2*, Sjuttonde upplagan, Studentlitteratur, Lund, 2019.

Perman, Ebba Borg, kommentar till 24 kap. 2 § IL. Hämtad från Karnov 2019-08-12.

Perman, Ebba Borg, kommentar till 24 kap. 3 § IL. Hämtad från Karnov 2019-08-12.

Romby, Anna, *Underskott i aktiebolag: en skatterättslig studie av förlust- och resultatutjämning i ljuset av svensk rätt och EU-rätten*, Iustus, Diss. Uppsala: Uppsala universitet, Uppsala, 2015.

Wiman, Bertil, *Beskattning av företagsgrupper*, 1. uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2002.

KPMG AB

Peter Nilsson
Professor in Tax Law

Dina Cherkaoui
Associate

Otto Lugnegård
Associate

www.svensktnaringsliv.se

Storgatan 19, 114 82 Stockholm

Telefon 08-553 430 00